

Dz.U. 1994 Nr 27 poz. 96**USTAWA
z dnia 4 lutego 1994 r.****Prawo geologiczne i górnicze¹⁾****Dział I
Przepisy ogólne****Rozdział 1
Zakres obowiązywania****Art. 1.**

Ustawa określa zasady i warunki:

- 1) wykonywania prac geologicznych;
- 2) wydobywania kopalin ze złóż;
- 2a) składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, z wyjątkiem składowania odpadów w odkrywkowych wyrobiskach górniczych;
- 3) ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac geologicznych i wydobywaniem kopalin.

Art. 2.

Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie bezzbiornikowego magazynowania substancji w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, z wyjątkiem takiej działalności prowadzonej w odkrywkowych wyrobiskach górniczych.

Opracowano na podstawie tj. Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z 2006 r. Nr 133, poz. 934, Nr 170, poz. 1217, Nr 190, poz. 1399, Nr 249, poz. 1834, z 2007 r. Nr 21, poz. 125, Nr 82, poz. 556, z 2008 r. Nr 138, poz. 865, Nr 154, poz. 958, Nr 199, poz. 1227, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 76, poz. 489, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 132, poz. 766.

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 92/91/EWG z dnia 3 listopada 1992 r. dotyczącej minimalnych wymagań mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (jedenasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 348 z 28.11.1992),
- 2) dyrektywy 92/104/EWG z dnia 3 grudnia 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników odkrywkowego i podziemnego przemysłu wydobywczego (dwunasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 404 z 31.12.1992),
- 3) dyrektywy 94/22/WE z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów (Dz. Urz. WE L 164 z 30.06.1994).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

Art. 2a.

Do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy, o której mowa w art. 15, stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.²⁾).

Art. 3.

Jeżeli wymaga tego potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska, Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, obejmie przepisami ustawy, w całości lub w części, prowadzenie określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej, określając miejsce oraz cel wykonywanych robót i zakres stosowania ustawy.

Art. 4.

Ustawy nie stosuje się do:

- 1) korzystania z wód w zakresie uregulowanym odrębnymi przepisami;
- 1a) wykonywania ujęć wód podziemnych do głębokości 30 m na potrzeby zwykłego korzystania z wód;
- 2) geologicznych badań naukowych i działalności dydaktycznej, które są prowadzone bez wykonywania robót geologicznych;
- 3) pozyskiwania okazów minerałów, skał i skamielin w celach naukowych, kolekcjonerskich i dydaktycznych, które następuje bez wykonywania robót górniczych;
- 4) ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych bez wykonywania robót geologicznych;
- 5) wykonywania robót związanych ze sztucznym zasilaniem strefy brzegowej piaskiem, pochodzącym z osadów dennych obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5.

1. Kopaliny dzieli się na podstawowe i pospolite.

2. Do kopalin podstawowych zalicza się:

- 1) gaz ziemny, ropę naftową oraz jej naturalne pochodne, węgiel brunatny, węgiel kamienny i metan z węgla kamiennego;
- 2) kruszce metali szlachetnych, rudy metali (z wyjątkiem darniowych rud żelaza) i metale w stanie rodzimym, łącznie z rudami pierwiastków rzadkich i rozproszonych oraz pierwiastków promieniotwórczych;
- 3) apatyt, baryt, fluoryt, fosforyt, gips i anhydryt, piryt, siarkę rodzimą, sole potasowe i potasowo-magnezowe, sole strontu, sól kamienną;
- 4) azbest, bentonit, diatomit, dolomit, gliny białe wypalające się i kamionkowe, gliny i łupki ogniotrwałe, grafit, kaolin, kamienie szlachetne i ozdobne, kwarc, kwarcyt, magnezyt, miki, marmury i wapienie krystaliczne, piaski formierskie i szklarskie, skalenie, ziemię krzemionkową.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 180, poz. 1280, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 116, poz. 732, Nr 141, poz. 888, Nr 171, poz. 1056 i Nr 216, poz. 1367 oraz z 2009 r. Nr 3, poz. 11 i Nr 18, poz. 97.

- 2a. W rozumieniu ustawy wszystkie kopaliny występujące w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej są kopalinami podstawowymi.
3. Kopaliny niewymienione w ust. 2 i ust. 2a są kopalinami pospolitymi.
4. W rozumieniu ustawy nie są kopalinami wody podziemne, z wyjątkiem solanek, wód leczniczych i termalnych.
5. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi:
- 1) złoża wód podziemnych zaliczonych do solanek, wód leczniczych i termalnych, mając na względzie ich szczególne walory wynikające z mineralizacji, własności fizycznych i chemicznych, ilości i warunków występowania;
 - 2) złoża innych kopalin leczniczych o szczególnie cennych walorach ze względu na rodzaj i jakość kopaliny.
6. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może zaliczyć kopalinę pospolitą, występującą w określonym złożu lub określonej jednostce geologicznej, do kopalin podstawowych, biorąc pod uwagę jej rodzaj, ilość lub warunki zalegania.

Art. 6.

W rozumieniu ustawy:

- 1) złożem kopaliny jest takie naturalne nagromadzenie minerałów i skał oraz innych substancji stałych, gazowych i ciekłych, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą;
- 2) pracą geologiczną jest projektowanie i wykonywanie badań w celu ustalenia budowy geologicznej kraju, a zwłaszcza poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin, wód podziemnych, określania warunków geologiczno-inżynierskich, a także sporządzanie map i dokumentacji geologicznych oraz projektowanie i wykonywanie badań na potrzeby wykorzystania ciepła Ziemi lub ujmowania wód podziemnych;
- 3) robotą geologiczną jest wykonywanie w ramach prac geologicznych wszelkich czynności poniżej powierzchni ziemi, w tym wykonywanych przy użyciu materiałów wybuchowych, oraz likwidacja wyrobisk po tych czynnościach;
- 4) poszukiwaniem jest wykonywanie prac geologicznych w celu odkrycia i wstępnego udokumentowania zasobów złóż kopalin lub wód podziemnych;
- 5) rozpoznawaniem jest wykonywanie prac geologicznych na obszarze wstępnie udokumentowanego złoża kopaliny lub wód podziemnych;
- 5a) ujęciem wód podziemnych jest otwór wiertniczy, grupa otworów wiertniczych, obudowane źródło naturalne lub inne wyrobisko konstrukcyjnie przygotowane do korzystania z wód podziemnych;
- 6) przedsiębiorcą jest podmiot posiadający koncesję na prowadzenie działalności regulowanej ustawą;
- 7) zakładem górniczym jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących bezpośrednio do wydobywania kopaliny ze złoża, w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane oraz technologicznie związane z nimi obiekty i urządzenia przerobcze;
- 8) obszarem górniczym jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny oraz prowadzenia robót górniczych związanych z wykonywaniem koncesji;

- 9) terenem górnictwem jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górnictwa;
- 10) wyrobiskiem górnictwem jest przestrzeń w nieruchomości gruntowej lub w górotworze powstała w wyniku robót górniczych;
- 11) robotami górnictwem jest wykonywanie, zabezpieczanie lub likwidowanie wyrobisk górniczych w związku z działalnością regulowaną ustawą;
- 12) wtłaczanie wód do górotworu jest to wprowadzanie wód z odwodnień wyrobisk górniczych, wód złożowych oraz wykorzystanych solanek, wód leczniczych oraz termalnych polegające na ich wtłaczaniu otworami wiertniczymi do formacji geologicznych, izolowanych od użytkowych poziomów wodonośnych lub w uzasadnionych przypadkach również do użytkowych poziomów wodonośnych;
- 13) środkami strzałowymi są materiały wybuchowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. Nr 117, poz. 1007 i Nr 238, poz. 2019 oraz z 2004 r. Nr 222, poz. 2249);
- 14) informacją geologiczną są dane oraz próbki uzyskane w wyniku prowadzenia prac geologicznych;
- 15) składowiskiem podziemnym jest górotwór, w tym podziemne wyrobisko górnicze, w którym odpady są unieszkodliwiane przez ich składowanie, z wyjątkiem składowania odpadów w odkrywkowych wyrobiskach górniczych;
- 16) wykorzystaniem ciepła Ziemi jest odbiór energii z gruntu lub górotworu za pośrednictwem nośników energii wprowadzonych do otworu wiertniczego.

Rozdział 2

Własność i użytkowanie górnicze

Art. 7.

1. Złoża kopalin niestanowiące części składowych nieruchomości gruntowej są własnością Skarbu Państwa.
2. W granicach określonych przez ustawy Skarb Państwa może, z wyłączeniem innych osób, korzystać ze złóż kopalin oraz rozporządzać prawem do nich przez ustanowienie użytkowania górniczego.
3. Uprawnienia Skarbu Państwa, o których mowa w ust. 2, wykonują organy właściwe do udzielania koncesji, zwane dalej „organami koncesyjnymi”.

Art. 8.

W sprawach nieuregulowanych w ustawie do własności złóż kopalin stosuje się odpowiednio przepisy o własności nieruchomości gruntowej.

Art. 9.

W granicach określonych przez ustawy oraz przez umowę o ustanowieniu użytkowania górniczego użytkownik górniczy może, z wyłączeniem innych osób, poszukiwać, rozpoznawać lub wydobywać oznaczoną kopalinę. W tych samych granicach użytkownik górniczy może rozporządzać swym prawem.

Art. 10.

1. Ustanowienie użytkowania górniczego następuje w drodze umowy za wynagrodzeniem, pod warunkiem uzyskania koncesji.
2. Umowa o ustanowienie, zmianę treści lub przeniesienie użytkowania górniczego powinna być pod rygorem nieważności zawarta na piśmie.
3. W razie wygaśnięcia albo cofnięcia koncesji, użytkowanie górnicze wygasa.

Art. 11.

1. Ustanowienie użytkowania górniczego może być poprzedzone przetargiem, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.
2. Z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1, ustanowienie użytkowania górniczego, obejmującego poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, a także metanu z węgla kamiennego, poprzedza się przetargiem.
- 2a. Użytkowanie górnicze, obejmujące poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, a także metanu z węgla kamiennego, może zostać ustanowione w trybie bezprzetargowym, jeżeli jest spełniony co najmniej jeden z następujących warunków:
 - 1) wykaz obszarów, w których użytkowanie górnicze może być ustanowione w takim trybie, organ koncesyjny podał do publicznej wiadomości oraz opublikował w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej;
 - 2) obszar objęty projektowanym użytkowaniem górnicznym był w przeszłości przedmiotem przetargu, który nie zakończył się ustanowieniem użytkowania górniczego.
3. Organami właściwymi do przeprowadzenia przetargu na nabycie prawa użytkowania górniczego są organy właściwe do udzielania koncesji.
4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zasady zamieszczania obwieszczeń o przetargu na nabycie prawa użytkowania górniczego i dane, które powinny być zamieszczone w obwieszczeniu, wymagania, jakie powinien spełniać oferent oraz jakim powinna odpowiadać oferta, termin składania ofert oraz zakończenia przetargu, a także zasady i tryb organizowania i przeprowadzania przetargu, w tym powoływania i pracy komisji przetargowej.
5. Rada Ministrów, wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 4, będzie kierowała się potrzebą zapewnienia obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów wyboru oferenta na nabycie użytkowania górniczego.

Art. 12.

1. Ten, kto rozpoznał i udokumentował złożę kopaliny, stanowiące przedmiot własności Skarbu Państwa, oraz sporządził dokumentację geologiczną z dokładnością wymaganą do uzyskania koncesji na wydobywanie kopaliny, może żądać ustanowienia na jego rzecz użytkowania górniczego z pierwszeństwem przed innymi.
2. Spory w sprawach, o których mowa w ust. 1, rozstrzygają sądy powszechne.
3. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, wygasa z upływem dwóch lat od dnia pisemnego zawiadomienia o przyjęciu dokumentacji przez organ administracji geologicznej.

Art. 13.

W sprawach nieuregulowanych w ustawie do użytkowania górniczego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego o użytkowaniu.

Art. 14.

1. Przepisy rozdziału stosuje się odpowiednio do innych części górotworu niż złoża kopalin.
2. W odniesieniu do działalności, na którą ustawa nie wymaga koncesji, uprawnienia Skarbu Państwa, określone w art. 7 ust. 2, wykonują zarządy województw. W odniesieniu do takiej działalności, lecz prowadzonej w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, organem właściwym jest minister właściwy do spraw środowiska, działający w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej.

**Rozdział 3
Koncesje****Art. 15.**

1. Koncesji wymaga działalność gospodarcza w zakresie:
 - 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin;
 - 2) wydobywania kopalin ze złóż;
 - 3) bezzbiornikowego magazynowania substancji oraz składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych.
2. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do koncesjonowania stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807, z późn. zm.³⁾).
3. (uchylony).
4. Zabrania się wydobywania kopalin wykonywanego inaczej niż jako koncesjonowana działalność gospodarcza w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.
5. Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 3 lata i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy.
6. Koncesja uprawnia do wykonywania działalności gospodarczej w oznaczonej przestrzeni.

Art. 16.

1. Koncesji na działalność:
 - 1) określoną w art. 15 ust. 1, wykonywaną w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) w zakresie poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania kopalin podstawowych wymienionych w art. 5 ust. 2 pkt 1–3, solanek, wód leczniczych i ter-

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2777 oraz z 2005 r. Nr 33, poz. 289, Nr 94, poz. 788, Nr 143, poz. 1199, Nr 175, poz. 1460, Nr 177, poz. 1468, Nr 178, poz. 1480, Nr 179, poz. 1485, Nr 180, poz. 1494 i Nr 183, poz. 1538.

- malnych oraz innych kopalin leczniczych zaliczonych do kopalin podstawowych na podstawie art. 5 ust. 6,
- 3) określoną w art. 15 ust. 1 pkt 3
- udziela minister właściwy do spraw środowiska.
2. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 1 i 2a, koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie kopalin podstawowych i pospolitych udziela marszałek województwa.
- 2a. Koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin pospolitych, jeżeli jednocześnie spełnione są odpowiednio następujące wymagania:
- 1) obszar zamierzonej działalności nie przekroczy powierzchni 2 ha,
 - 2) wydobywanie kopalin w roku kalendarzowym nie przekroczy 20 000 m³,
 - 3) działalność będzie prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych
- udziela starosta.
3. Udzielenie koncesji na:
- 1) wydobywanie kopalin podstawowych wymaga uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw gospodarki;
 - 2) wydobywanie kopalin leczniczych wymaga uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw zdrowia;
 - 3) działalność w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej wymaga uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej;
 - 4) poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie rud pierwiastków promieniotwórczych wymaga opinii Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki;
 - 5) wydobywanie kopalin z gruntów pod wodami śródlądowymi oraz z obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wymaga opinii organu odpowiedzialnego za utrzymanie wód oraz uzgodnienia z organem właściwym do wydania pozwolenia wodnoprawnego;
 - 6) działalność, o której mowa w ust. 2a, wymaga uzgodnienia z właściwym organem nadzoru górniczego oraz zaopiniowania przez właściwego marszałka województwa.
4. Z wyjątkiem poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, udzielenie koncesji na taką działalność wymaga zasięgnięcia opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.
5. Udzielenie koncesji na działalność, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 i 3, z wyjątkiem takiej działalności wykonywanej w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, wymaga uzgodnienia z właściwym wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta. Uzgodnienie następuje na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
- 5a. Do zmiany koncesji stosuje się odpowiednio przepisy o udzieleniu koncesji.
6. Udzielenie koncesji nie narusza wymagań wynikających z przepisów odrębnych.

Art. 17.

1. Jeżeli przemawia za tym szczególnie ważny interes państwa lub szczególnie ważny interes społeczny, związany zwłaszcza z ochroną środowiska, udzielenie

koncesji może być uzależnione od ustanowienia zabezpieczenia roszczeń, mogących powstać wskutek wykonywania działalności objętej koncesją.

2. Formę i wielkość zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, ustala się w koncesji w zależności od rodzaju prowadzonej działalności, przestrzeni objętej koncesją, czasu, na jaki koncesja została wydana, oraz stopnia szkodliwości zamierzonej działalności dla środowiska.
3. W koncesji na działalność w zakresie składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, ustalenie formy i wielkości zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązkowe.

Art. 18.

1. O ile ustawa nie stanowi inaczej, wniosek o udzielenie koncesji powinien zawierać:
 - 1) (uchylony);
 - 2) (uchylony);
 - 2a) oznaczenie wnioskodawcy, jego siedziby i adresu;
 - 2b) określenie numeru w rejestrze przedsiębiorców lub ewidencji działalności gospodarczej;
 - 2c) określenie rodzaju i zakresu wykonywania działalności gospodarczej, na którą ma być udzielona koncesja;
 - 3) określenie prawa wnioskodawcy do terenu (przestrzeni), w ramach którego projektowana działalność ma być wykonywana, lub prawa, o ustanowienie którego ubiega się wnioskodawca;
 - 4) określenie czasu, na jaki koncesja ma być udzielona, wraz ze wskazaniem daty rozpoczęcia działalności;
 - 5) określenie środków, jakimi dysponuje podmiot ubiegający się o koncesję w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania działalności objętej wnioskiem.
2. Dane objęte wnioskiem określone w ust. 1 pkt 2a oraz pkt 2c–5 należy uzupełnić dowodami ich istnienia, w szczególności przez dołączenie załączników graficznych sporządzonych zgodnie z wymaganiami dotyczącymi map górniczych.
3. Organ koncesyjny może zobowiązać wnioskodawcę do przedstawienia danych określających stan prawny nieruchomości objętych wpływami zamierzonej działalności, a w przypadku nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym – danych z ewidencji gruntów i budynków. Organ koncesyjny może również żądać złożenia kopii wniosku koncesyjnego wraz z załącznikami.

Art. 19.

Do wniosku o udzielenie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin, poza wymaganiami określonymi w art. 18, należy dołączyć projekt prac geologicznych.

Art. 20.

1. Wniosek o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 18, powinien określać:
 - 1) złożę kopaliny lub jego część, która ma być przedmiotem wydobywania;

- 2) wielkość i sposób zamierzonego wydobywania kopaliny;
 - 3) stopień zamierzonego wykorzystania zasobów złoża, w tym kopalin towarzyszących i współwystępujących użytecznych pierwiastków śladowych, jak również środki umożliwiające osiągnięcie tego celu;
 - 4) projektowane położenie obszaru górniczego i terenu górniczego oraz ich granic.
2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć:
- 1) dowód istnienia prawa przysługującego wnioskodawcy do wykorzystania dokumentacji geologicznej w celu ubiegania się o koncesję;
 - 2) projekt zagospodarowania złoża, zaopiniowany przez właściwy organ nadzoru górniczego;
 - 3) dowód istnienia prawa przysługującego wnioskodawcy do nieruchomości gruntowej, w granicach której ma być wykonywana zamierzona działalność w zakresie wydobywania kopaliny metodą odkrywkową, lub dowód przyrzeczenia jego ustanowienia.
- 2a. Jeżeli w związku z wydobywaniem kopaliny ze złoża przewiduje się wtłaczanie do górotworu wód pochodzących z odwodnienia wyrobisk górniczych, wód złożowych lub wykorzystanych solanek, wód leczniczych lub termalnych, do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć przyjętą dokumentację hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne w związku z wtłaczaniem wód do górotworu.
3. Wymagania określonego w ust. 2 pkt 3 nie stosuje się do wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie węgla brunatnego.
4. Organ koncesyjny może żądać przedłożenia dokumentacji geologicznej.
5. Wymagania określonego w ust. 2 pkt 2 nie stosuje się do wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin pospolitych w zakresie uregulowanym art. 16 ust. 2a.

Art. 21.

1. Wniosek o udzielenie koncesji na bezzbiornikowe magazynowanie substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 18, powinien określać:
- 1) rodzaj, ilość i właściwości substancji lub odpadów;
 - 2) aktualne i przewidywane warunki geologiczne, hydrogeologiczne i geologiczno-inżynierskie;
 - 3) technologię magazynowania lub składowania;
 - 4) projektowane granice przestrzeni, w której przewiduje się bezzbiornikowe magazynowanie substancji lub składowanie odpadów, oraz granice przestrzeni objętej przewidywanymi szkodliwymi wpływami takiej działalności.
- 1a. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć przyjętą dokumentację hydrogeologiczną i geologiczno-inżynierską, sporządzoną w celu wykonywania działalności objętej wnioskiem.
2. W razie zamierzonego składowania odpadów promieniotwórczych w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć zezwolenie Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, jeżeli wydania tego zezwolenia wymagają przepisy Prawa atomowego.

3. Wniosek o udzielenie koncesji na działalność w zakresie składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, powinien wskazywać proponowaną formę i wielkość zabezpieczenia roszczeń oraz zakres i sposób monitorowania składowiska podziemnego.

Art. 22.

Koncesja powinna określać:

- 1) rodzaj i sposób prowadzenia działalności objętej koncesją;
- 2) przestrzeń, w granicach której ma być prowadzona ta działalność;
- 3) okres ważności koncesji ze wskazaniem terminu rozpoczęcia działalności;
- 4) inne wymagania dotyczące wykonywania działalności objętej koncesją, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa powszechnego i ochrony środowiska.

Art. 23.

1. Koncesja na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 22, powinna ponadto określać:
 - 1) cel, zakres, rodzaj i harmonogram prac geologicznych;
 - 2) wymaganą dokładność rozpoznania geologicznego.
2. Powierzchnia terenu, na którym na podstawie jednej koncesji mogą być wykonywane prace, o których mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 1 200 km².

Art. 23a.

Koncesja na działalność w zakresie składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 22, powinna określać:

- 1) typ składowiska podziemnego;
- 2) rodzaj i ilość odpadów;
- 3) zakres i sposób monitorowania składowiska podziemnego;
- 4) zakres i termin składania informacji dotyczących składowania odpadów organowi koncesyjnemu.

Art. 24. (uchylony).

Art. 25.

1. Koncesja na wydobywanie kopalin, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 22, powinna ponadto wyznaczać granice obszaru i terenu górniczego oraz określać zasoby złoża kopaliny możliwe do wydobywania, a także minimalny stopień ich wykorzystania.
- 1a. W razie gdy koncesja na wydobywanie kopaliny ze złoża przewiduje wtłaczanie do górotworu wód pochodzących z odwodnienia wyrobisk górniczych, wód złożowych lub wykorzystanych solanek, wód leczniczych oraz termalnych, powinna ponadto określać warunki wtłaczania wód do górotworu.

2. Granice obszaru górniczego i terenu górniczego wyznacza organ koncesyjny, w uzgodnieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego.
3. Jeżeli rzeczywiste szkodliwe wpływy robót górniczych zakładu górniczego przekroczą granice określonego w koncesji terenu górniczego, organ koncesyjny zmienia decyzję w zakresie dotyczącym granic terenu górniczego.
4. Koncesja na działalność, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3, powinna także wyznaczać granice przestrzeni bezzbiornikowego magazynowania substancji lub składowania odpadów oraz granice przestrzeni objętej przewidywanymi szkodliwymi wpływami takiej działalności. Przy wyznaczaniu tych granic stosuje się odpowiednio przepisy ust. 2 i 3.

Art. 26.

W uzasadnionych przypadkach, gdy nie zagraża to środowisku, organ koncesyjny może zwolnić ubiegającego się o koncesję na wydobywanie kopalin pospolitych z niektórych wymagań koncesji określonych ustawą. Zwolnienie to nie może dotyczyć wymagań określonych w art. 22 pkt 1–3.

Art. 26a.

1. Jeżeli nie sprzeciwia się temu interes publiczny związany z ochroną środowiska, zwłaszcza z racjonalną gospodarką złożami kopalin, bądź szczególnie ważny interes gospodarki narodowej, organ koncesyjny jest obowiązany, za zgodą przedsiębiorcy, na rzecz którego koncesja została wydana, do przeniesienia tej koncesji na rzecz podmiotu, który:
 - 1) wyraża zgodę na wszystkie wynikające z niej warunki;
 - 2) w zakresie niezbędnym do wykonywania zamierzonej działalności wykaże się prawem do informacji geologicznej, prawem do nieruchomości gruntowej, prawem użytkowania górniczego bądź przyrzeczeniem ich uzyskania, z zastrzeżeniem art. 20 ust. 3;
 - 3) wykaże, iż jest w stanie spełnić wymagania związane z wykonywaniem zamierzonej działalności.
2. Przeniesienie koncesji, o której mowa w ust. 1, powoduje również przeniesienie praw i obowiązków wynikających z innych decyzji podjętych na podstawie ustawy.
3. W razie podjęcia decyzji, o której mowa w ust. 1, organ koncesyjny może, w drodze odrębnej decyzji, zmienić warunki zabezpieczenia, o których mowa w art. 17.

Art. 26b.

Odmowa udzielenia koncesji może nastąpić, jeżeli zamierzona działalność narusza wymagania ochrony środowiska, w tym związane z racjonalną gospodarką złożami kopalin, również w zakresie wydobywania kopalin towarzyszących, bądź uniemożliwia wykorzystanie nieruchomości zgodnie z ich przeznaczeniem. Odmowa udzielenia koncesji na działalność w zakresie składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, może również nastąpić, jeżeli istnieje uzasadniona technicznie, ekologicznie lub ekonomicznie możliwość odzysku lub możliwość unieszkodliwiania odpadów w inny sposób niż składowanie.

Art. 26c.

1. Przedsiębiorca, który uzyskał koncesję na działalność, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 i 3, obowiązany jest utworzyć fundusz likwidacji zakładu górniczego, zwany dalej „funduszem”, chyba że obowiązek taki wynika z odrębnych przepisów.
2. Przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1, prowadzący:
 - 1) wydobywanie kopaliny systemem podziemnym lub otworowym, bezzbiornikowe magazynowanie substancji lub składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, przeznacza na fundusz równowartość od 3 % do 10 % odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych zakładu górniczego, ustalanych stosownie do przepisów o podatku dochodowym;
 - 2) wydobywanie kopaliny systemem odkrywkowym przeznacza na fundusz równowartość 10 % należnej opłaty eksploatacyjnej, o której mowa w art. 84.
3. Przedsiębiorca gromadzi środki funduszu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat na fundusz począwszy od dnia powstania obowiązku uiszczania opłaty eksploatacyjnej albo od rozpoczęcia działalności, o której mowa w ust. 2 pkt 1, nieobjętej obowiązkiem uiszczania opłaty eksploatacyjnej, do rozpoczęcia likwidacji zakładu górniczego.
4. Środki funduszu stanowią koszty uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym i mogą być wykorzystane wyłącznie w celu pokrycia kosztów likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części, również w razie upadłości przedsiębiorcy.
5. O ile ustawa nie stanowi inaczej, bank rozpoczyna dokonywanie wypłat z funduszu wyłącznie po przedstawieniu przez przedsiębiorcę ostatecznej decyzji właściwego organu nadzoru górniczego zatwierdzającej plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego lub jego oznaczonej części, a w przypadku przedsiębiorcy wydobywającego kopalinę pospolitą w warunkach określonych w art. 16 ust. 2a – po przedstawieniu decyzji stwierdzającej wygaśnięcie koncesji.
6. Przedsiębiorca jest obowiązany przedstawiać organowi koncesyjnemu oraz organowi nadzoru górniczego, na ich żądanie, aktualne wyciągi z rachunku bankowego, na którym gromadzi środki funduszu, a także informacje o sposobie ich wykorzystania.
7. Środki funduszu nie podlegają egzekucji, z wyjątkiem przypadków, gdy egzekucja jest prowadzona w związku z niewykonaniem przez przedsiębiorcę obowiązków w zakresie likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części.
8. Po zakończeniu likwidacji zakładu górniczego organ nadzoru górniczego, po zasięgnięciu opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, wyraża zgodę na likwidację funduszu.
9. Określone w ust. 1–8 wymagania stosuje się odpowiednio do następcy prawnego przedsiębiorcy, który przejmuje niewykorzystane środki funduszu.
10. Minister właściwy do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz ministrem właściwym do spraw środowiska, określi, w drodze rozporządzenia, szczególne zasady:
 - 1) tworzenia i funkcjonowania funduszu,
 - 2) ustalania wysokości równowartości odpisów, o których mowa w ust. 2 pkt 1, w zależności od rodzaju i zakresu prowadzonej działalności,

3) ustalania terminów przekazywania środków na fundusz,

4) wykorzystania środków funduszu,

kierując się metodą i wielkością prowadzonej działalności oraz jej szkodliwością dla środowiska, a także potrzebą skutecznego zabezpieczenia środków na likwidację zakładów górniczych.

Art. 27. (uchylony).

Art. 27a.

1. W razie gdy przedsiębiorca narusza przepisy ustawy, w szczególności w zakresie ochrony środowiska, racjonalnej gospodarki zasobami złóż kopalin, lub nie wypełnia warunków koncesji, w tym nie podejmuje działalności lub trwale jej zaprzestaje, organ koncesyjny wzywa go do niezwłocznego zaniechania naruszeń.
2. Jeżeli przedsiębiorca mimo wezwania, o którym mowa w ust. 1, nadal narusza przepisy ustawy lub nie wypełnia warunków koncesji, organ koncesyjny może cofnąć koncesję albo ograniczyć jej zakres bez odszkodowania.

Art. 28.

1. Koncesja wydana na podstawie ustawy wygasa:
 - 1) z upływem czasu, na jaki została wydana;
 - 2) jeżeli stała się bezprzedmiotowa;
 - 3) w razie likwidacji przedsiębiorcy;
 - 4) w razie zrzeczenia się koncesji.
- 1a. W razie ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy, organ koncesyjny w drodze decyzji może cofnąć koncesję bez odszkodowania.
- 1b. Z dniem 1 maja 2012 r. wygasają koncesje na wydobywanie kopalin ze złóż w części określającej warunki oraz sposób zagospodarowania mas ziemnych lub skalnych, usuwanych w związku z wydobywaniem kopalin ze złóż wraz z ich przerabianiem.
2. W przypadkach określonych w ust. 1 organ koncesyjny, w drodze decyzji, stwierdza wygaśnięcie koncesji.

Art. 29.

1. Cofnięcie albo wygaśnięcie koncesji nie zwalnia dotychczasowego przedsiębiorcy z wykonania obowiązków dotyczących ochrony środowiska oraz obowiązków związanych z likwidacją zakładu górniczego.
2. Zakres i sposób wykonania obowiązków, o których mowa w ust. 1, ustala organ koncesyjny w decyzji o cofnięciu koncesji albo w decyzji stwierdzającej wygaśnięcie koncesji, w uzgodnieniu z właściwym wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta oraz z właściwym organem nadzoru górniczego, a w przypadku działalności prowadzonej w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej – z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej.
3. W decyzji, o której mowa w ust. 2, organ koncesyjny określa termin wygaśnięcia obowiązku zabezpieczenia, o którym mowa w art. 17.
4. Do podmiotu, na który nałożono obowiązki określone w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące przedsiębiorcy.

Art. 29a.

Kopie decyzji wydawanych na podstawie przepisów niniejszego rozdziału organ koncesyjny przesyła do wiadomości właściwym miejscowo organom administracji geologicznej i nadzoru górniczego.

Art. 30. (uchylony).**Dział II****Prace geologiczne****Rozdział 1****Projektowanie i wykonywanie prac geologicznych****Art. 31.**

1. Prace geologiczne mogą być wykonywane, dozorowane i kierowane tylko przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.
- 1a. Kwalifikacje osób, o których mowa w ust. 1, stwierdza:
 - 1) minister właściwy do spraw środowiska, z zastrzeżeniem pkt 2;
 - 2) marszałek województwa – w odniesieniu do osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do wykonywania czynności dozoru geologicznego nad pracami geologicznymi, z wyjątkiem badań geofizycznych oraz uprawnień do kierowania w terenie robotami geologicznymi wykonywanymi poza granicami obszaru górniczego, wykonywanymi bez użycia materiałów wybuchowych, albo gdy projektowana głębokość wyrobiska nie przekracza 100 m.
2. Minister właściwy do spraw środowiska, kierując się wymaganiami w zakresie bezpieczeństwa powszechnego, prawidłowości wykonywania prac geologicznych oraz potrzebami ochrony środowiska, określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) kategorie prac geologicznych;
 - 2) kwalifikacje ogólne i zawodowe wymagane od osób wykonujących, dozoruujących i kierujących określonymi kategoriami prac geologicznych;
 - 3) sposób postępowania w sprawach stwierdzania kwalifikacji;
 - 4) tryb powoływania komisji egzaminacyjnych, skład komisji egzaminacyjnej do sprawdzania wiadomości kandydatów oraz zakres wiadomości podlegających sprawdzeniu;
 - 5) wysokość opłat związanych ze stwierdzaniem kwalifikacji, sposób ich uiszczania oraz wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnej.
3. Stwierdzenia kwalifikacji dokonuje się przez wydanie świadectwa.
4. Organ administracji geologicznej właściwy do stwierdzenia kwalifikacji odmawia, w drodze decyzji administracyjnej, dopuszczenia do egzaminu kandydata niespełniającego wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 2.

Art. 32.

1. Prace geologiczne obejmujące roboty geologiczne mogą być wykonywane tylko na podstawie projektu prac geologicznych.
2. Projekt prac geologicznych powinien określać:

- 1) cel zamierzonych prac, sposób jego osiągnięcia, wraz z określeniem rodzaju wymaganej dokumentacji geologicznej;
- 2) harmonogram prac;
- 3) przestrzeń, w obrębie której mają być wykonywane prace geologiczne;
- 4) przedsięwzięcia konieczne ze względu na ochronę środowiska, w tym zwłaszcza wód podziemnych, oraz sposób likwidacji wyrobisk, otworów wiertniczych, rekultywacji gruntów i środki mające na celu zapobieżenie szkodom.

Art. 33.

1. Projekt prac geologicznych, których wykonywanie nie wymaga uzyskania koncesji, podlega, z wyjątkiem projektu prac geologicznych, o którym mowa w ust. 4, zatwierdzeniu przez właściwy organ administracji geologicznej w drodze decyzji.
- 1a. Decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje się w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o zatwierdzenie projektu prac geologicznych.
2. W przypadku gdy prace geologiczne mają być wykonywane w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, wydanie decyzji, o której mowa w ust. 1, wymaga uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej.
3. Projekt zatwierdza się na czas oznaczony.
4. Projekt prac geologicznych wykonywanych w celu wykorzystania ciepła Ziemi podlega zgłoszeniu właściwemu organowi administracji geologicznej.

Art. 33a.

1. Do wykonywania prac geologicznych, o których mowa w art. 33 ust. 4, można przystąpić, jeżeli w terminie 30 dni od dnia przedłożenia projektu tych prac właściwy organ nie wniesie w drodze decyzji sprzeciwu.
2. Właściwy organ wnosi sprzeciw, jeżeli:
 - 1) zgłoszony projekt nie odpowiada wymaganiom określonym w przepisach prawa geologicznego i górniczego;
 - 2) prace geologiczne zaprojektowano:
 - a) w obrębie obszaru zasobowego ujęcia wód podziemnych i istnieje zagrożenie, że może to oddziaływać negatywnie na jakość ujmowanych wód,
 - b) w obrębie obszarów górniczych wyznaczonych w koncesjach na wydobywanie wód leczniczych współwystępujących z wodami podziemnymi oraz w koncesjach na wydobywanie torfów leczniczych.

Art. 34.

Wykonawca prac geologicznych jest obowiązany posiadać dokumentację prowadzonych prac i uzupełniać ją w miarę postępu robót.

Art. 35.

1. Wykonawca prac geologicznych jest obowiązany zgłosić zamiar przystąpienia do wykonywania robót geologicznych właściwemu organowi administracji geo-

- logicznej, organowi nadzoru górniczego oraz wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta właściwym ze względu na miejsce wykonywanych robót.
2. Jeżeli prace geologiczne mają być prowadzone na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej, zamiar przystąpienia do wykonywania tych prac należy zgłosić właściwemu organowi administracji morskiej.
 3. (uchylony).
 4. W zgłoszeniu należy określić zamierzone terminy rozpoczęcia i zakończenia robót, ich rodzaj, podstawowe dane dotyczące prac geologicznych oraz dane dotyczące osób sprawujących dozór i kierownictwo tych prac.
 5. Zgłoszenia dokonuje się na piśmie najpóźniej na dwa tygodnie przed zamierzonym terminem rozpoczęcia prac.

Art. 36.

Organ administracji geologicznej może nakazać, w drodze decyzji, podmiotom wykonującym prace geologiczne dokonanie, za wynagrodzeniem, dodatkowych prac geologicznych, w szczególności badań, pomiarów oraz pobranie dodatkowych próbek.

Art. 37.

1. Wykonawca prac geologicznych jest zobowiązany zagospodarować kopalnię wydobytą lub wydobywającą się samoistnie w czasie wykonywania tych prac.
2. Do działalności, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o wydobywaniu kopalin i opłacie eksploatacyjnej.

Art. 38.

Do wykonywania robót geologicznych stosuje się odpowiednio przepisy o ruchu zakładu górniczego, z zastrzeżeniem przepisów art. 67a.

Art. 39.

1. O ile ustawa nie stanowi inaczej, przepisy dotyczące przedsiębiorcy stosuje się odpowiednio do podmiotów wykonujących prace geologiczne, które nie wymagają koncesji.
2. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się do prac i robót geologicznych związanych z ruchem zakładu górniczego.

Rozdział 2

Dokumentacja geologiczna

Art. 40.

Wyniki prac geologicznych, wraz z ich interpretacją oraz określeniem stopnia osiągnięcia zamierzonego celu, należy przedstawić w dokumentacji geologicznej.

Art. 41.

1. Dokumentację geologiczną złoża kopaliny sporządza się w celu określenia granic złoża, jego zasobów oraz geologicznych warunków występowania.

2. Dokumentacja geologiczna złoża kopaliny powinna określać:
 - 1) rodzaj, ilość i jakość rozpoznanych kopalin, w tym także kopalin towarzyszących i współwystępujących użytecznych pierwiastków śladowych oraz substancji szkodliwych dla środowiska występujących w złożu;
 - 2) położenie złoża, jego budowę geologiczną, formę i granice;
 - 3) elementy środowiska otaczającego złoża;
 - 4) (uchylony);
 - 5) hydrogeologiczne i inne geologiczno-górnice warunki występowania złoża;
 - 6) (uchylony);
 - 7) stan zagospodarowania powierzchni.
3. W przypadku gdy dokumentacja geologiczna ma stanowić podstawę do udzielenia koncesji na wydobywanie kopalin, stopień rozpoznania złoża powinien umożliwić opracowanie projektu zagospodarowania złoża oraz wskazanie możliwości i kierunków rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.
4. Dokumentację geologiczną sporządza się z uwzględnieniem kryteriów bilansowości zasobów złóż kopalin. Właściwy organ administracji geologicznej może zezwolić, w drodze decyzji, na zmianę kryteriów bilansowości.

Art. 42.

1. Dokumentację hydrogeologiczną sporządza się w celu:
 - 1) ustalenia zasobów wód podziemnych;
 - 2) określenia warunków hydrogeologicznych w związku z:
 - a) projektowaniem odwodnień do wydobywania kopalin ze złóż,
 - b) włączaniem wód do górotworu,
 - c) projektowaniem odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi,
 - d) projektowaniem inwestycji mogących zanieczyścić wody podziemne, w tym składowaniem odpadów na powierzchni,
 - e) bezzbiornikowym magazynowaniem substancji oraz składowaniem odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
 - f) ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych,
 - g) zakończeniem lub zmianą poziomu odwadniania likwidowanych zakładów górniczych.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3, dokumentacja hydrogeologiczna powinna określać:
 - 1) budowę geologiczną i warunki hydrogeologiczne badanego obszaru;
 - 2) warunki występowania wód podziemnych, w tym charakterystykę warstw wodonośnych określonego poziomu;
 - 3) jakość wody podziemnej, a w przypadku wody leczniczej także trwałość jej składu chemicznego i cechy fizyczne;
 - 4) przedsięwzięcia niezbędne dla ochrony środowiska;
 - 5) przedsięwzięcia niezbędne dla ochrony obiektów na powierzchni.
3. Poza wymaganiami, o których mowa w ust. 2, dokumentacja hydrogeologiczna powinna również określać, stosownie do potrzeb:
 - 1) zasoby i depresję w oznaczonych poziomach wodonośnych oraz w oznaczonym czasie;

- 2) techniczne możliwości wydobywania wody;
- 3) techniczne możliwości zatłaczania wód do górotworu;
- 4) wpływ, jaki na stosunki wodne wywiera projektowana inwestycja, o której mowa w ust. 1 pkt 2 lit. d, lub bezzbiornikowe magazynowanie substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych;
- 5) granice projektowanych stref ochronnych ujęć wód podziemnych oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych;
- 6) ocenę hydrogeologiczną i prognozę skutków po zakończeniu odwodnienia zakładów górniczych;
- 7) rodzaj, charakter i stopień zanieczyszczeń gruntów i wód podziemnych.

Art. 43.

1. Dokumentację geologiczno-inżynierską sporządza się dla:
 - 1) określenia warunków geologicznych dla potrzeb zagospodarowania przestrzennego;
 - 2) ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych;
 - 3) (uchylony);
 - 4) bezzbiornikowego magazynowania substancji i składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych;
 - 5) składowania odpadów na powierzchni.
2. Dokumentacja geologiczno-inżynierska powinna określać:
 - 1) budowę geologiczną, warunki geologiczno-inżynierskie i hydrogeologiczne podłoża budowlanego lub określonej przestrzeni;
 - 2) prognozę zmian w środowisku, mogących powstać na skutek realizacji lub eksploatacji obiektów budowlanych;
 - 3) występowanie złóż kopalin, szczególnie surowców budowlanych, nadających się do wykorzystania przy realizacji inwestycji.

Art. 44. (uchylony).

Art. 45.

1. Dokumentację geologiczną, o której mowa w art. 41–43, przekazuje się w czterech egzemplarzach właściwemu organowi administracji geologicznej.
- 1a. W terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania dokumentacji geologicznej organ, o którym mowa w ust. 1, zawiadamia pisemnie o przyjęciu dokumentacji bez zastrzeżeń, a w przypadku gdy dokumentacja nie odpowiada wymaganiom określonym w przepisach prawa, zażąda, w drodze decyzji, uzupełnienia lub poprawienia dokumentacji. W terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania uzupełnionej lub poprawionej dokumentacji organ zawiadamia o przyjęciu jej bez zastrzeżeń.
- 1b. Niewydanie zawiadomienia o przyjęciu dokumentacji geologicznej bez zastrzeżeń w terminach, o których mowa w ust. 1a, traktuje się jako przyjęcie jej bez zastrzeżeń.
2. Organ, o którym mowa w ust. 1, gromadzi informacje oraz próbki uzyskane w wyniku prowadzenia prac geologicznych w celu wykonania zadań określonych w ustawie.

3. Informacje oraz próbki, o których mowa w ust. 2, podlegają ochronie w zakresie, w jakim wymaga tego interes państwa lub ich właściciela.
4. (uchylony).

Art. 46.

1. Dokumentacja geologiczna podlega zmianie w razie:
 - 1) stwierdzenia istotnych różnic w budowie geologicznej lub w warunkach geologicznych albo w sposobie i w warunkach zagospodarowania wód podziemnych w stosunku do danych określonych w zatwierdzonej lub przyjętej dokumentacji;
 - 2) zmiany przedmiotu lub zakresu działalności, dla której dokumentacja została sporządzona.
2. Do zmiany dokumentacji geologicznej stosuje się przepisy art. 45.

Art. 47.

1. Prawo do informacji uzyskanych w wyniku prac geologicznych przysługuje Skarbowi Państwa.
2. Prawem do informacji geologicznej rozporządza Skarb Państwa, z wyjątkiem sytuacji określonych w ust. 3.
- 2a. Rozporządzanie prawem do informacji geologicznej następuje w drodze umowy za wynagrodzeniem, z wyjątkiem sytuacji określonych w ust. 4.
- 2b. Podstawę określenia wynagrodzenia za korzystanie z informacji geologicznej stanowi wycena sporządzona przez podmiot ubiegający się o korzystanie z tej informacji.
3. Ten, kto poniósł koszt wykonania prac geologicznych prowadzonych na mocy decyzji wydanych na podstawie ustawy, ma wyłączne prawo do nieodpłatnego wykorzystywania uzyskanych w ich wyniku informacji geologicznych w celach badawczych, naukowych, jak również w celu wykonywania działalności regulowanej ustawą. Prawo to wygasa z upływem 5 lat od utraty mocy odpowiedniej decyzji, na podstawie której wykonano prace będące źródłem informacji, lub zezwalającej na wykonywanie innej działalności regulowanej ustawą albo przepisami odrębnymi. Jeżeli koncesja lub decyzja o zatwierdzeniu projektu prac geologicznych nie stanowi inaczej, ten, komu przysługuje prawo wykorzystywania uzyskanych w ten sposób informacji geologicznych, może udostępnić je innym podmiotom.
4. Informacja geologiczna, do której prawa przysługują Skarbowi Państwa, z wyłączeniem próbek geologicznych, podlega nieodpłatnemu wykorzystaniu w celu:
 - 1) sporządzania projektów prac geologicznych na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin;
 - 2) sporządzania projektów prac geologicznych, których wykonanie nie wymaga uzyskania koncesji;
 - 3) wykonywania opracowań naukowych;
 - 4) wykonywania opracowań w celach dydaktycznych, prac dyplomowych, licencjackich, magisterskich i podyplomowych;
 - 5) wykonywania zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego;
 - 6) wykonywania zadań przez organy administracji publicznej;
 - 7) ubiegania się w drodze przetargu o ustanowienie użytkowania górniczego na działalność regulowaną ustawą;

- 8) sporządzania dodatków do dokumentacji geologicznych złóż kopalin, w związku ze zmianą ich granic na skutek podziału złóż;
 - 9) sporządzania wycen informacji geologicznej.
- 4a. Informacja geologiczna, o której mowa w ust. 4, jest udostępniana zainteresowanym podmiotom na ich wniosek zaakceptowany przez Skarb Państwa.
5. Jeżeli informacja geologiczna, do której prawa przysługują Skarbowi Państwa, zawarta jest w dokumentacji geologicznej, rozporządzenie nią następuje wyłącznie na czas oznaczony.
 6. Ten, kto prowadzi działalność na podstawie ustawy, jest obowiązany do bieżącego przekazywania organom administracji geologicznej informacji geologicznych, o których mowa w ust. 1, w tym próbek wraz z wynikami ich badań. Zakres i harmonogram przedstawiania informacji oraz próbek może określać odpowiednio koncesja lub decyzja o zatwierdzeniu projektu prac geologicznych.
 7. Jednostki samorządu terytorialnego mogą żądać od Skarbu Państwa nieodpłatnego udostępnienia informacji, o których mowa w ust. 1, dotyczących ich terytoriów, niezbędnych do wykonywania ich zadań własnych. Informacje uzyskane w tym trybie nie mogą być wykorzystywane przez jednostki samorządu terytorialnego do prowadzenia działalności gospodarczej ani udostępniane innym podmiotom. W sprawach spornych orzekają sądy powszechne.
 8. Wpływy z tytułu rozporządzania prawem do informacji geologicznej, należącej do Skarbu Państwa, stanowią dochody budżetu państwa.
 9. (uchylony).
 10. W zakresie spraw, o których mowa w ust. 1, 2, 4–5 i 7, zadania Skarbu Państwa wykonuje minister właściwy do spraw środowiska.
 11. Minister właściwy do spraw środowiska może upoważnić do rozporządzania informacją geologiczną organy, o których mowa w art. 101 pkt 2 i 3, oraz państwowe jednostki organizacyjne.
 12. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) warunki, sposób i tryb rozporządzania prawem do informacji geologicznej za wynagrodzeniem oraz udostępniania informacji geologicznej wykorzystywanej nieodpłatnie,
 - 2) metody szacowania wartości informacji geologicznej udostępnianej za wynagrodzeniem,
 - 3) wzory wniosków o korzystanie z informacji geologicznej
 - uwzględniając różnice w rodzaju i formie informacji geologicznej, sposobie i zakresie jej wykorzystywania, a dla informacji geologicznej dotyczącej złóż kopalin także zróżnicowanie w jakości informacji ze względu na czas jej pozyskania, stopień rozpoznania złoża oraz stopień jego wyeksploatowania.

Art. 48.

Udokumentowane złoża kopalin oraz udokumentowane wody podziemne, w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych, uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Art. 49.

Na podstawie dokumentacji geologicznych i ewidencji zasobów minister właściwy do spraw środowiska sporządza corocznie krajowy bilans zasobów złóż kopalin.

Art. 50.

1. Minister właściwy do spraw środowiska określi w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać projekty prac geologicznych, a także zasady przedkładania do zatwierdzania projektów prac geologicznych, których wykonywanie nie wymaga uzyskania koncesji;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać:
 - a) dokumentacje geologiczne złóż kopalin,
 - b) dokumentacje hydrogeologiczne i geologiczno-inżynierskie;
- 3) kryteria bilansowości złóż kopalin, z wyłączeniem kopalin, o których mowa w art. 16 ust. 2a, oraz przypadki, w których można dopuścić zmianę kryteriów bilansowości;
- 4) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać operaty ewidencyjne zasobów złóż kopalin;
- 5) zasady gromadzenia i udostępniania próbek i dokumentacji geologicznych, sposób postępowania z nimi, a także zakres ochrony informacji oraz próbek geologicznych uzyskanych w wyniku prowadzenia prac geologicznych;
- 6) przypadki, w których konieczne jest sporządzenie innej dokumentacji geologicznej niż określona w niniejszym rozdziale, szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać taka dokumentacja oraz zasady i tryb postępowania z nią;
- 7) sposób i zakres wykonywania obowiązku udostępniania i przekazywania informacji oraz próbek organom administracji geologicznej przez wykonawcę prac geologicznych.

2. Minister właściwy do spraw środowiska:

- 1) wydając rozporządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4 i 6, będzie kierował się wymaganiami w zakresie ochrony środowiska, potrzebą ochrony zasobów kopalin lub wód podziemnych, a ponadto, w przypadku rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a, uzależni szczegółowe wymagania od stanu skupienia kopaliny, rozmiarów działalności, a także od kategorii rozpoznania złoża;
- 2) wydając rozporządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 5 i 7, uwzględni potrzebę zróżnicowania wymagań dotyczących przechowywania, udostępniania i likwidowania próbek geologicznych, a także przypadki odstępstw od tych wymagań, w zależności od rodzaju próbek i ich znaczenia dla celów stratygraficznych i naukowych.

Dział III

Wydobywanie kopalin

Rozdział 1

Obszar i teren górniczy

Art. 51.

1. Obszar górniczy wyznacza się dla każdej kopaliny, chociażby złoża różnych kopalin występowały w bezpośrednim sąsiedztwie.
2. Obszar górniczy może obejmować część złoża, jeżeli nie zagraża to prawidłowemu wykorzystaniu złoża.
3. Podstawą wyznaczenia obszaru górniczego jest dokumentacja geologiczna i projekt zagospodarowania złoża.

Art. 52.

1. Rejestr obszarów górniczych prowadzi minister właściwy do spraw środowiska.
2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, obejmuje także przestrzenie wyznaczone do prowadzenia działalności określonej w art. 2.
3. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru obszarów górniczych, dane podlegające wpisowi do rejestru oraz dokumenty przechowywane w rejestrze, a także zakres i sposób udostępniania oraz przekazywania danych zawartych w rejestrze.
4. W rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 3 minister właściwy do spraw środowiska zapewni, aby rejestr stanowił wyczerpującą ewidencję obszarów górniczych utworzonych na terenie całego kraju, a ponadto uwzględni zróżnicowanie dostępności danych, przewidując, które dane będą miały charakter powszechnie dostępny, a które będą dostępne wyłącznie dla przedsiębiorców, których dotyczą.

Art. 53.

1. Dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w trybie określonym odrębnymi przepisami, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.
2. Plan, o którym mowa w ust. 1, powinien zapewniać integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:
 - 1) wykonania uprawnień określonych w koncesji;
 - 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
 - 3) ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.
3. Plan, o którym mowa w ust. 1, może w szczególności określić obiekty lub obszary, dla których wyznacza się filar ochronny, w granicach którego, ze względu na ochronę oznaczonych dóbr, wydobywanie kopalin nie może być prowadzone albo może być dozwolone tylko w sposób zapewniający ochronę tych dóbr.
4. Koszty sporządzenia projektu planu, o którym mowa w ust. 1, ponosi przedsiębiorca.
5. Projekt planu, o którym mowa w ust. 1, wymaga uzgodnienia z właściwym organem nadzoru górniczego.

6. Jeżeli przewidywane szkodliwe wpływy na środowisko będą nieznaczne, rada gminy może podjąć uchwałę o odstąpieniu od sporządzenia planu, o którym mowa w ust. 1.
7. Z dniem 1 maja 2012 r. wygasają plany zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego w części określającej warunki oraz sposób zagospodarowania mas ziemnych lub skalnych usuwanych w związku z wydobywaniem kopalin ze złóż wraz z ich przerabianiem.

Rozdział 2

Projekt zagospodarowania złoża

Art. 54.

1. Projekt zagospodarowania złoża, o którym mowa w art. 20 ust. 2 pkt 2, sporządza ubiegający się o koncesję na wydobywanie kopalin ze złoża, na podstawie dokumentacji geologicznej z uwzględnieniem uwarunkowań techniczno-ekonomicznych. Projekt ten powinien określać zamierzenia w zakresie:
 - 1) ochrony złóż kopalin, w tym kopalin towarzyszących i użytecznych pierwiastków śladowych występujących w złożu, zwłaszcza przez ich kompleksowe i racjonalne wykorzystanie;
 - 2) technologii eksploatacji, zapewniającej ograniczenie ujemnych jej wpływów na środowisko.
2. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać projekty zagospodarowania złóż, kierując się zasadami racjonalnej gospodarki złożem, wymaganiami w zakresie ochrony środowiska, w tym dotyczącymi wtłaczania wód do górotworu, bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzkiego oraz technicznych możliwości wydobywania kopaliny.

Art. 55.

1. Projekt zagospodarowania złoża podlega zmianie w przypadku:
 - 1) zmiany dokumentacji geologicznej;
 - 2) gdy wymagają tego warunki określone w koncesji;
 - 3) gdy wymagają tego ustalenia planu, o którym mowa w art. 53;
 - 4) istotnych zmian warunków technicznych lub szczególnych uwarunkowań ekonomicznych wydobywania kopalin.
- 1a. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się w przypadku sporządzania dodatku, o którym mowa w ust. 2, rozliczającego zasoby złoża w związku z zaniechaniem lub zakończeniem wydobywania kopaliny ze złoża.
2. Zmiany projektu zagospodarowania złoża dokonuje przedsiębiorca w formie dodatku do projektu zagospodarowania złoża.
3. Przedsiębiorca przedkłada dodatek, o którym mowa w ust. 2, organowi koncesyjnemu.
4. Organ koncesyjny w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania dodatku, o którym mowa w ust. 2, po uprzednim zasięgnięciu opinii organu nadzoru górniczego, zawiadamia pisemnie przedsiębiorcę o przyjęciu dodatku bez zastrzeżeń, a w przypadku gdy dodatek nie odpowiada wymaganiom ustawy lub ujęte w nim

zmiany są nieuzasadnione, zażąda od przedsiębiorcy, w drodze decyzji, zmiany lub uzupełnienia dodatku.

Art. 56.

W razie istotnych zmian projektu zagospodarowania złoża, mających bezpośredni wpływ na warunki określone w koncesji, organ koncesyjny może, z urzędu lub na wniosek przedsiębiorcy, zmienić koncesję bez odszkodowania.

Art. 56a.

Przepisów art. 54–56 nie stosuje się do wydobywania kopalin pospolitych w warunkach określonych w art. 16 ust. 2a.

Rozdział 3

Budowa obiektów zakładu górniczego

Art. 57.

1. Do projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych zakładu górniczego stosuje się przepisy prawa budowlanego, chyba że ustawa stanowi inaczej.
2. W odniesieniu do działalności, o której mowa w ust. 1, zadania z zakresu administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego określone w przepisach prawa budowlanego wykonują właściwe organy nadzoru górniczego.

Art. 58.

Obiektami budowlanymi zakładu górniczego są obiekty budowlane w rozumieniu prawa budowlanego zlokalizowane w całości na powierzchni ziemi, służące do bezpośredniego wydobywania kopaliny ze złoża.

Art. 59. (uchylony).

Art. 60. (uchylony).

Art. 61.

Do działalności regulowanej przepisami niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio przepisy o ruchu zakładu górniczego.

Art. 62.

Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do remontu obiektów budowlanych zakładu górniczego.

Rozdział 4

Ruch zakładu górniczego

Art. 63.

Ruch zakładu górniczego odbywa się na podstawie planu ruchu, zgodnie z zasadami techniki górniczej.

Art. 64.

1. Na podstawie warunków określonych w koncesji oraz projektu zagospodarowania złoża przedsiębiorca sporządza plan ruchu każdego zakładu górniczego.
2. Plan ruchu zakładu górniczego określa szczegółowe przedsięwzięcia niezbędne w celu zapewnienia:
 - 1) bezpieczeństwa powszechnego;
 - 2) bezpieczeństwa pożarowego;
 - 3) bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zakładu górniczego;
 - 4) prawidłowej i racjonalnej gospodarki złożem;
 - 5) ochrony środowiska wraz z obiektami budowlanymi;
 - 6) zapobiegania szkodom i ich naprawiania.
3. Plan ruchu zakładu górniczego wydobywającego kopalinę pospolitą może być sporządzony w formie uproszczonej.
4. Plan ruchu zakładu górniczego podlega zatwierdzeniu, w drodze decyzji, przez właściwy organ nadzoru górniczego.
5. Wydanie decyzji, o której mowa w ust. 4, wymaga uprzedniego przedłożenia przez przedsiębiorcę opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Niewyrażenie opinii w terminie 14 dni od doręczenia wniosku o wydanie opinii uważa się za brak zastrzeżeń do treści planu ruchu.
6. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) szczegółowe wymagania dotyczące części i treści planu ruchu zakładu górniczego, ze wskazaniem szczególnych wymagań dotyczących podziemnych zakładów górniczych, odkrywkowych zakładów górniczych i zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi,
 - 2) szczegółowe wymagania dotyczące części i treści planu ruchu sporządzanego w formie uproszczonej,
 - 3) szczegółowe wymagania dotyczące części i treści planu ruchu likwidowanego zakładu górniczego,
 - 4) szczegółowe wymagania dotyczące części i treści planu ruchu zakładu:
 - a) prowadzącego bezzbiornikowe magazynowanie substancji w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
 - b) prowadzącego składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
 - c) wykonującego roboty geologiczne, z uwzględnieniem specyfiki prowadzenia tych prac na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 5) okresy, na jakie mają być sporządzane plany ruchu,
 - 6) tryb sporządzania planu ruchu i jego zmiany oraz tryb i terminy przedkładania planu ruchu (zmiany planu ruchu) do zatwierdzenia

– określając szczegółowe przedsięwzięcia niezbędne w celu zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczeństwa higieny pracy pracowników zakładu górniczego, prawidłowej i racjonalnej gospodarki złożem, ochrony środowiska wraz z obiektami budowlanymi i zapobiegania szkodom i ich naprawiania.

Art. 65.

1. W razie zmiany naturalnych, technicznych lub organizacyjnych warunków wydobywania kopaliny, plan ruchu zakładu górniczego może ulec zmianie.
2. Zmiana planu ruchu następuje w trybie przewidzianym dla jego zatwierdzenia. Jeżeli zmiana planu ruchu nie dotyczy robót eksploatacyjnych i nie dotyczy ujemnego wpływu na środowisko, w tym na obiekty budowlane, przepisu art. 64 ust. 5 nie stosuje się.

Art. 65a.

Organ nadzoru górniczego przesyła do wiadomości właściwemu organowi koncesyjnemu:

- 1) kopię decyzji zatwierdzającej plan ruchu zakładu górniczego;
- 2) kopię decyzji zatwierdzającej zmianę planu ruchu zakładu górniczego, jeżeli zmiana ta dotyczy gospodarki złożem.

Art. 66.

W razie powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzkiego, nadzwyczajnego zagrożenia środowiska lub bezpieczeństwa zakładu górniczego, należy niezwłocznie wstrzymać ruch zakładu górniczego w całości lub w części do czasu usunięcia zagrożenia.

Art. 67.

1. Jeżeli wyniknie potrzeba natychmiastowego odstąpienia od zatwierdzonego planu ruchu ze względu na zagrożenie bezpieczeństwa zakładu górniczego lub bezpieczeństwa powszechnego, przedsiębiorca może odstąpić od tego planu. Kierownik ruchu zakładu górniczego jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić właściwy organ nadzoru górniczego celem uzyskania zgody na odstąpienie od planu ruchu. W razie odmowy udzielenia zgody, dalszy ruch zakładu górniczego może być prowadzony tylko zgodnie z zatwierdzonym planem.
2. W razie czasowego zaniechania działalności wydobywczej wskutek okoliczności, o których mowa w ust. 1, przedsiębiorca jest zobowiązany zabezpieczyć wyrobiska górnicze oraz obiekty i urządzenia zakładu górniczego.

Art. 67a.

1. Przepisów o planach ruchu zakładu górniczego nie stosuje się do:
 - 1) prowadzenia ruchu zakładu górniczego wydobywającego kopalinę pospolitą w warunkach określonych w art. 16 ust. 2a;
 - 2) robót geologicznych wykonywanych poza granicami obszaru górniczego, gdy projektowana głębokość wyrobiska nie przekracza 100 m i wykonywanych bez użycia materiałów wybuchowych;

- 3) wykonywania robót geologicznych związanych z wykorzystaniem ciepła Ziemi.
2. Wykonywanie robót albo prowadzenie ruchu zakładu górniczego, o których mowa w ust. 1, odbywa się na podstawie projektu prac geologicznych lub warunków określonych w koncesji, uwzględniających wymagania określone w art. 64 ust. 2.

Art. 68.

1. Ruch zakładu górniczego może się odbywać tylko pod kierownictwem i dozorem osób posiadających odpowiednie kwalifikacje.
2. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) kwalifikacje ogólne i zawodowe wymagane od osób kierownictwa i dozoru ruchu w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych oraz w działach ruchu tych zakładów;
 - 2) wykaz stanowisk w ruchu zakładu górniczego, innych niż wymienione w pkt 1, które mogą zajmować osoby o szczególnych kwalifikacjach zawodowych i warunkach zdrowotnych, oraz rodzaj tych kwalifikacji i warunków;
 - 3) sposób postępowania w sprawach stwierdzania kwalifikacji osób, o których mowa w pkt 1 i 2, tryb powoływania komisji egzaminacyjnych, skład komisji egzaminacyjnej do sprawdzania wiadomości kandydatów oraz zakres wiadomości podlegających sprawdzeniu, wysokość opłat związanych ze stwierdzaniem kwalifikacji i sposób ich uiszczania, tryb stwierdzania kwalifikacji oraz wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych.
3. Kwalifikacje osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego oraz osób, o których mowa w ust. 2 pkt 2, stwierdza właściwy organ nadzoru górniczego, z zastrzeżeniem przepisu ust. 4.
4. Kwalifikacje kierowników ruchu w podziemnych zakładach górniczych stwierdza Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.
5. Do stwierdzania kwalifikacji, o których mowa w ust. 3 i 4, przepisy art. 31 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 69.

1. Przedsiębiorca jest zobowiązany posiadać dokumentację mierniczo-geologiczną i uzupełniać ją w miarę postępu robót górniczych.
2. Przedsiębiorca jest zobowiązany nieodpłatnie udostępnić właściwym organom dokumentację mierniczo-geologiczną w zakresie niezbędnym do wykonywania ich zadań.
3. Minister właściwy do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje dokumentacji mierniczo-geologicznej, jaką jest obowiązany posiadać przedsiębiorca, uwzględniając dokumenty, które wchodzi w skład tej dokumentacji w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych, sposób i terminy jej sporządzania i uzupełniania oraz zakres obowiązku jej udostępniania organom administracji geologicznej i nadzoru górniczego, wymagania dotyczące wykonywania prac geodezyjnych dla potrzeb sporządzania tej dokumentacji, a także zasady i tryb postępowania z dokumentacją po likwidacji zakładu górniczego oraz udostępniania tej dokumentacji, jak również przypadki, w których organ nadzoru górni-

czego może wyrazić zgodę na sporządzenie lub nakazać sporządzenie innych dokumentów.

4. Jeżeli przedsiębiorca nie dopełni obowiązków, o których mowa w ust. 1, lub nie dokonuje pomiarów wynikających z przepisów wydanych na podstawie ust. 3, właściwy organ nadzoru górniczego może nakazać sporządzenie albo uzupełnienie pomiarów lub dokumentacji mierniczo-geologicznej przez uprawnioną osobę, na koszt tego przedsiębiorcy.

Art. 70.

1. Osobami uprawnionymi do sporządzania dokumentacji mierniczo-geologicznej są mierniczy górniczy i geolog górniczy, każdy w zakresie swoich kwalifikacji.
2. Do sporządzania dokumentacji mierniczo-geologicznej dla kopalin pospolitych są uprawnione także osoby posiadające kwalifikacje do sporządzania dokumentacji geologicznej, stwierdzone na podstawie art. 31.
3. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje ogólne i zawodowe wymagane od mierniczego górniczego i geologa górniczego, sposób postępowania w sprawach stwierdzania kwalifikacji, tryb powoływania komisji egzaminacyjnych, skład komisji egzaminacyjnej do sprawdzenia wiadomości kandydatów, zakres wiadomości podlegających sprawdzeniu, wysokość opłat związanych ze stwierdzeniem kwalifikacji i sposób ich uiszczania, tryb stwierdzania kwalifikacji oraz wysokość wynagrodzenia dla członków komisji egzaminacyjnych.
4. Kwalifikacje mierniczego górniczego i geologa górniczego stwierdza Prezes Wyższego Urzędu Górniczego. Przepisy art. 31 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.
5. Stwierdzenie kwalifikacji mierniczego górniczego lub geologa górniczego, w trybie określonym w ust. 3, stanowi równocześnie stwierdzenie kwalifikacji osoby kierownictwa i dozoru ruchu w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych.

Art. 71.

Nadzór i kontrolę działalności służby mierniczo-geologicznej w zakresie pomiarów i innych czynności, wykonywanych na potrzeby zakładu górniczego, sprawują właściwe organy nadzoru górniczego.

Art. 72.

1. Przedsiębiorca jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji zasobów złoża na podstawie dokumentacji geologicznej i projektu zagospodarowania złoża.
2. Prowadzenie ewidencji zasobów złoża kopaliny polega na ustalaniu zmian w zasobach, których przyczyną powstania jest:
 - 1) dokładniejsze rozpoznanie złoża;
 - 2) eksploatacja złoża i straty spowodowane eksploatacją złoża;
 - 3) zmiana granic lub podział złoża;
 - 4) przeklasyfikowanie geologicznych zasobów bilansowych do pozabilansowych, zasobów pozabilansowych do bilansowych, zasobów przemysłowych do nieprzemysłowych bądź zasobów nieprzemysłowych do przemysłowych lub do strat, albo strat do zasobów przemysłowych.

3. W złożach wielopokładowych zmiany wynikające z dokładniejszego rozpoznania wprowadza się tylko w pokładach eksploatowanych lub objętych pracami i robotami geologicznymi, związanymi z prowadzeniem ruchu zakładu górniczego.
4. Jeżeli zmiany w okresie sprawozdawczym przekraczają 50 % wielkości rocznego wydobycia ze złoża, przeklasyfikowania, o którym mowa w ust. 2 pkt 4, dokonuje przedsiębiorca po uzyskaniu zgody, w drodze decyzji, właściwego organu koncesyjnego.
5. Corocznie, w terminie do dnia 31 marca, przedsiębiorca ujmuje w operacie ewidencyjnym zmiany zasobów złoża za okres sprawozdawczy od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia roku poprzedniego.
- 5a. Część tekstową operatu, o którym mowa w ust. 5, przedsiębiorca przekazuje właściwemu organowi koncesyjnemu w terminie do dnia 15 kwietnia.
6. Operat ewidencyjny dla złóż kopalin pospolitych, z których wydobycie w roku kalendarzowym przekracza 20 000 m³ kopaliny, a także dla złóż kopalin podstawowych przedsiębiorca sporządza na podstawie obmiaru wyrobiska. Dla kopalin gazowych i płynnych operat ewidencyjny przedsiębiorca sporządza na podstawie pomiarów wydajności odwiertów. Operat ewidencyjny należy dołączyć do posiadanego egzemplarza dokumentacji geologicznej oraz projektu zagospodarowania złoża, według stanu zasobów złoża na dzień 31 grudnia danego roku.
7. Obmiaru złóż kopalin pospolitych, z których wydobycie w roku kalendarzowym nie przekracza 20 000 m³ kopaliny, przedsiębiorca dokonuje co trzy lata. Corocznie w operacie ewidencyjnym należy określić stan zasobów, wielkość wydobycia i strat jako wielkości szacunkowe, pozostawiając szczegółowe ich ustalenie do czasu dokonania ścisłego pomiaru stanu wyrobisk.
8. Organ koncesyjny może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania obmiaru wyrobisk w innym terminie w przypadku:
 - 1) zrzeczenia się koncesji;
 - 2) wyczerpania zasobów złoża;
 - 3) naruszenia przepisów o ochronie środowiska.
9. Sporządzanie przez przedsiębiorcę zbiorczego zestawienia zasobów geologicznych i przemysłowych określają przepisy o statystyce publicznej.

Art. 73.

Przedsiębiorca jest obowiązany w szczególności:

- 1) rozpoznawać zagrożenia związane z ruchem zakładu górniczego i podejmować środki zmierzające do zapobiegania i usuwania tych zagrożeń, w tym oceniać i dokumentować ryzyko zawodowe występujące w ruchu zakładu górniczego oraz stosować niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające to ryzyko;
- 2) posiadać odpowiednie środki materialne i techniczne oraz właściwie zorganizowane służby ruchu do zapewnienia bezpieczeństwa pracowników i bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego;
- 3) prowadzić ewidencję osób przebywających w zakładzie górniczym.

Art. 73a.

1. Występujące w zakładach górniczych zagrożenia naturalne: tąpniętami, metanowe, wyrzutami gazów i skał, wybuchem pyłu węglowego, wodne, erupcyjne, siarkowodorowe, radiacyjne naturalnymi substancjami promieniotwórczymi, a także działaniem pyłów szkodliwych dla zdrowia, podlegają zaliczeniu do poszczególnych stopni (kategorii, klas) zagrożeń.
2. Zaliczeń, o których mowa w ust. 1, dokonuje właściwy organ nadzoru górniczego w drodze decyzji, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej.
3. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) sposób zaliczania złóż (pokładów), ich części lub wyrobisk do poszczególnych stopni (kategorii, klas) zagrożeń,
 - 2) przypadki, w których zaliczeń może dokonywać kierownik ruchu zakładu górniczego,
 - 3) kryteria oceny zagrożeń naturalnych, o których mowa w ust. 1, a także szczegółowe zasady zaliczania tych zagrożeń– uwzględniając rodzaj kopaliny, natężenia występowania zagrożeń, przestrzeni występowania zagrożeń i rodzaj zakładu górniczego.

Art. 74.

1. Przedsiębiorca jest zobowiązany przeszkolić pracowników zakładu górniczego w zakresie znajomości przepisów regulujących bezpieczne wykonywanie pracy w zakładzie górniczym i nie może zatrudnić pracownika, który nie wykazał się dostateczną znajomością tych przepisów.
2. Obowiązek przeszkolenia pracowników, o którym mowa w ust. 1, przedsiębiorca może powierzyć jednostce organizacyjnej trudniącej się szkoleniem.
3. Przedsiębiorca lub jednostka organizacyjna trudniąca się szkoleniem pracowników zakładu górniczego zobowiązani są posiadać odpowiednią kadrę oraz niezbędne środki umożliwiające właściwe przeszkolenie pracowników.
4. Spełnienie warunków, o których mowa w ust. 3, stwierdza w drodze decyzji wydanej na okres 5 lat organ nadzoru górniczego na wniosek przedsiębiorcy lub jednostki organizacyjnej trudniącej się szkoleniem.
5. W przypadku stwierdzenia naruszenia warunków określonych w decyzji wydanej na podstawie ust. 4 właściwy organ nadzoru górniczego może, w drodze decyzji, nakazać przedsiębiorcy albo jednostce organizacyjnej trudniącej się szkoleniem dokonanie zmian mających na celu zapewnienie spełnienia tych warunków, ustalając termin dokonania zmian. W przypadku niedochowania terminu właściwy organ nadzoru górniczego może stwierdzić wygaśnięcie decyzji, o której mowa w ust. 4.
6. Przepisów ust. 4 i 5 nie stosuje się do przedsiębiorców wydobywających kopaliny pospolite w warunkach określonych w art. 16 ust. 2a.
7. Przeszkolenie pracowników, o którym mowa w ust. 1, na stanowiskach w ruchu zakładu górniczego, innych niż stanowiska kierownictwa i dozoru ruchu, które mogą zajmować osoby o szczególnych kwalifikacjach zawodowych i warunkach zdrowotnych, odbywa się na podstawie programów przeszkolenia, opracowanych dla poszczególnych stanowisk przez przedsiębiorców lub jednostki organizacyjne trudniące się szkoleniem.

8. Programy przeszkolenia, o których mowa w ust. 7, są zatwierdzane, w drodze decyzji, przez właściwy organ nadzoru górniczego na wniosek przedsiębiorcy lub jednostki organizacyjnej trudniącej się szkoleniem.

Art. 75.

1. Przedsiębiorca:

- 1) posiada zorganizowane ratownictwo górnicze;
 - 2) zapewnia stałą możliwość udziału w akcji ratowniczej zawodowych specjalistycznych służb Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego lub innego podmiotu, zawodowo trudniącego się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego.
2. Przedsiębiorca może, za zgodą organu nadzoru górniczego wyrażoną w drodze decyzji, powierzyć wykonywanie czynności w zakresie ratownictwa górniczego Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego lub innemu podmiotowi trudniącemu się zawodowo wykonywaniem takich czynności.
 3. Zgody, o której mowa w ust. 2, udziela się wówczas, gdy podmiot, któremu przedsiębiorca zamierza powierzyć wykonywanie czynności dotyczących ratownictwa górniczego, spełnia, w zakresie powierzonych czynności, wymagania przewidziane dla podmiotów zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym, zawarte w przepisach określających organizację, szczegółowe zadania służb ratownictwa górniczego przedsiębiorcy i podmiotu zawodowo trudniącego się ratownictwem górniczym, wymagania w zakresie wyposażenia technicznego tych służb, zasady tworzenia i zatwierdzania planu ratownictwa górniczego, kwalifikacje wymagane od członków drużyn ratowniczych, a także zasady szkolenia z zakresu ratownictwa górniczego oraz prowadzenia akcji ratowniczych.
 4. Właściwy organ nadzoru górniczego może nakazać przedsiębiorcy:
 - 1) dokonanie koniecznych zmian w organizacji ratownictwa górniczego;
 - 2) uzupełnienie lub zmianę wyposażenia ratownictwa górniczego.
 5. Organ, o którym mowa w ust. 4, może zwolnić przedsiębiorcę z obowiązku określonego w ust. 1 w całości lub w części, jeżeli występujące w danym zakładzie górniczym zagrożenia naturalne i ich natężenie nie wymagają spełnienia przez przedsiębiorcę w całości obowiązków, o których mowa w ust. 1, i jeżeli zwolnienie takie nie spowoduje pogorszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w zakładzie górniczym.

Art. 75a.

1. Osoby kierownictwa oraz specjaliści wykonujący czynności w zakresie ratownictwa górniczego, zatrudnieni w podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego, powinni posiadać odpowiednie kwalifikacje.
2. Minister właściwy do spraw gospodarki, kierując się potrzebą zapewnienia należytego wykonywania czynności w zakresie ratownictwa górniczego oraz sprawności przeprowadzania postępowań w sprawach stwierdzania kwalifikacji, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz stanowisk zajmowanych przez osoby, o których mowa w ust. 1, kwalifikacje ogólne i zawodowe wymagane od tych osób, sposób postępowania w sprawach stwierdzenia kwalifikacji, tryb powoływania oraz skład komisji egzaminacyjnej do sprawdzania wiadomości kandydatów, zakres wiadomości podlegających sprawdzeniu, wysokość opłat związa-

nych ze stwierdzeniem kwalifikacji oraz sposób ich uiszczania, tryb stwierdzenia kwalifikacji oraz wysokość wynagrodzenia dla członków komisji egzaminacyjnej.

3. Kwalifikacje, o których mowa w ust. 1, stwierdza Prezes Wyższego Urzędu Górniczego. Przepisy art. 31 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 76.

Przedsiębiorca jest zobowiązany do udzielenia pomocy innemu zakładowi górniczemu w razie wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa pracowników lub ruchu tego zakładu.

Art. 77.

1. Kto spostrzeże zagrożenie dla ludzi lub ruchu zakładu górniczego albo uszkodzenie lub nieprawidłowe działanie urządzeń tego zakładu, jest zobowiązany niezwłocznie ostrzec osoby zagrożone, podjąć dostępne mu środki w celu usunięcia niebezpieczeństwa oraz zawiadomić o niebezpieczeństwie najbliższą osobę kierownictwa lub dozoru ruchu.
2. W razie powstania stanu zagrożenia życia lub zdrowia pracowników zakładu górniczego, należy niezwłocznie wstrzymać prowadzenie robót w strefie zagrożenia i wycofać pracowników w bezpieczne miejsce.
3. Kierownik ruchu zakładu górniczego jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić właściwy organ nadzoru górniczego o zaistniałym wypadku oraz o każdym zagrożeniu dla życia, zdrowia ludzkiego lub bezpieczeństwa powszechnego.

Art. 78.

1. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrami właściwymi do: spraw pracy i spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego związanego z ruchem w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych, a także szczegółowe zasady oceniania i dokumentowania ryzyka zawodowego oraz stosowania niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających to ryzyko, w formie dokumentu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zatrudnianych w ruchu zakładów górniczych. W przepisach tych powinny ponadto zostać uwzględnione przypadki, w których:
 - 1) oddanie do ruchu określonych obiektów, maszyn i urządzeń wymaga zezwolenia organu nadzoru górniczego;
 - 2) przedsiębiorca obowiązany jest dokonać sprawdzenia rozwiązań technicznych w drodze badań przeprowadzanych przez rzeczoznawców.
2. Minister właściwy do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) szczegółowe zasady przechowywania i używania środków strzałowych w zakładach górniczych,
 - 2) szczegółowe zasady przechowywania i używania sprzętu strzałowego w zakładach górniczych– kierując się potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego i bezpieczeństwa pracowników zatrudnionych przy przechowywaniu lub używaniu

- środków strzałowych i sprzętu strzałowego w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych oraz przy wykonywaniu robót górniczych.
3. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, organizację, szczegółowe zadania służb ratownictwa górniczego przedsiębiorcy oraz podmiotów zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym, w tym Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego, wymagania w zakresie wyposażenia technicznego tych służb, szczegółowe zasady tworzenia i zatwierdzania planu ratownictwa górniczego, wymagane kwalifikacje zawodowe, zdrowotne i wiekowe członków drużyn ratowniczych, szczegółowe zasady szkolenia z zakresu ratownictwa górniczego oraz zasady prowadzenia akcji ratowniczych w zależności od rodzaju zagrożeń naturalnych, występujących w zakładach górniczych.
 4. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych warunkami bezpieczeństwa lub gdy to jest niezbędne do wprowadzenia postępu technicznego, przeprowadzenia prac naukowo-badawczych lub doświadczalnych, Prezes Wyższego Urzędu Górniczego na wniosek przedsiębiorcy może, w drodze decyzji, udzielić zezwolenia na odstępstwo od określonych wymagań przewidzianych w przepisach wydanych na podstawie ust. 1 i 2. Zezwolenie powinno szczegółowo określać zakład górniczy, zakres odstępstwa, warunki jego stosowania oraz okres ważności zezwolenia.

Art. 78a.

1. Rzeczoznawcą do spraw ruchu zakładu górniczego może być:
 - 1) jednostka naukowa upoważniona przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego;
 - 2) osoba fizyczna.
2. Postępowanie w sprawie uprawnień rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego wszczyna się na wniosek zainteresowanej jednostki lub osoby, o których mowa w ust. 1.
3. Rzeczoznawcą, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, może być osoba, która:
 - 1) korzysta w pełni z praw publicznych;
 - 2) posiada:
 - a) dyplom ukończenia wyższej uczelni technicznej,
 - b) stwierdzenie kwalifikacji co najmniej osoby wyższego dozoru ruchu oraz nie mniej niż 5 lat praktyki w wyższym dozorze ruchu po uzyskaniu tego stwierdzenia lub co najmniej stopień naukowy doktora w dyscyplinie naukowej związanej z czynnościami, w których ma być wykonywana funkcja rzeczoznawcy,
 - c) (uchylona).
4. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego nadaje osobie fizycznej uprawnienia rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego w formie świadectwa, określając w nim zakres spraw, dla których funkcja rzeczoznawcy może być wykonywana, oraz termin ważności uprawnień.
5. Odmowa upoważnienia rzeczoznawcy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, oraz odmowa nadania uprawnień rzeczoznawcy, o którym mowa w ust. 4, następuje w drodze decyzji administracyjnej Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.
6. Rzeczoznawcy upoważnieni na podstawie ust. 1 pkt 1 oraz rzeczoznawcy, o których mowa w ust. 4, podlegają wpisowi do rejestru rzeczoznawców do spraw ru-

chu zakładu górniczego. Rejestr ten prowadzi Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

7. Skreślenie z rejestru rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego następuje:
 - 1) po upływie terminu, o którym mowa w ust. 4;
 - 2) na wniosek rzeczoznawcy;
 - 3) w razie:
 - a) pozbawienia rzeczoznawcy praw publicznych,
 - b) śmierci rzeczoznawcy.
8. Rejestr, o którym mowa w ust. 6, podlega ogłoszeniu w dzienniku urzędowym Wyższego Urzędu Górniczego.

Art. 79.

Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do podmiotów wykonujących w zakresie swej działalności zawodowej powierzone im czynności w ruchu zakładu górniczego.

Rozdział 5 **Likwidacja zakładu górniczego**

Art. 80.

1. W razie likwidacji zakładu górniczego przedsiębiorca jest zobowiązany:
 - 1) zabezpieczyć lub zlikwidować wyrobiska górnicze oraz obiekty i urządzenia zakładu górniczego;
 - 2) zabezpieczyć niewykorzystaną część złoża kopaliny;
 - 3) zabezpieczyć sąsiednie złoża kopalin;
 - 4) przedsięwziąć niezbędne środki chroniące wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych;
 - 5) przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej.
2. Do rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów, o których mowa w ust. 1 pkt 5, przepisy o ochronie gruntów rolnych i leśnych stosuje się odpowiednio. Z zastrzeżeniem przepisów art. 109 ust. 1 pkt 5, w sprawach dotyczących rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów właściwe są organy określone w tych przepisach.

Art. 81.

1. Do likwidacji zakładu górniczego stosuje się odpowiednio przepisy o ruchu zakładu górniczego.
2. Plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego powinien w szczególności przewidywać sposób wykonania obowiązków określonych w art. 80.
3. Plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego wymaga uzgodnienia z właściwym wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta.

4. Jeżeli wymagają tego okoliczności przewidziane w art. 80, organ nadzoru górniczego może nakazać stosowanie przepisów niniejszego rozdziału do likwidacji oznaczonej części zakładu górniczego.

Art. 81a.

1. W razie niewykonania obowiązku likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części, organ nadzoru górniczego nakazuje przedsiębiorcy, w drodze decyzji, wykonanie tego obowiązku.
2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, organ nadzoru górniczego określi termin wykonania obowiązku likwidacji zakładu górniczego, a po jego bezskutecznym upływie wdroży postępowanie egzekucyjne.
3. Decyzja, o której mowa w ust. 1, wymaga uzgodnienia z wójtem, burmistrzem lub prezydentem miasta.
4. W razie wątpliwości uważa się, że decyzja, o której mowa w ust. 1, upoważnia do niezbędnego do jej wykonania korzystania z cudzej nieruchomości. Do ustalenia sposobu korzystania z cudzej nieruchomości przepis art. 90 stosuje się odpowiednio.

Art. 82.

W uzasadnionych przypadkach koszty wykonania obowiązków określonych w art. 80 mogą być pokryte z zabezpieczenia ustalonego w koncesji.

Art. 82a.

Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do likwidacji wyrobisk górniczych oraz obiektów i urządzeń pozostałych po zakończeniu wydobywania kopaliny w byłym zakładzie górnym, prowadzonej przez podmioty inne niż określone w art. 29 i art. 80.

Dział IIIa

Składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych

Art. 82b.

1. Wyróżnia się następujące typy składowisk podziemnych:
 - 1) składowisko podziemne odpadów niebezpiecznych;
 - 2) składowisko podziemne odpadów obojętnych;
 - 3) składowisko podziemne odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne;
 - 4) składowisko podziemne odpadów promieniotwórczych.
2. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk podziemnych w zakresie lokalizacji, eksploatacji i zamknięcia oraz zakres, sposób i warunki prowadzenia monitoringu tych składowisk, uwzględniając uwarunkowania geologiczne.

Art. 82c.

1. Zabrania się składowania w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, odpadów:
 - 1) występujących w postaci ciekłej, w tym odpadów zawierających wodę w ilości powyżej 95 % masy całkowitej, z wyłączeniem szlamów;
 - 2) o właściwościach wybuchowych, żrących, utleniających, wysoce łatwopalnych lub łatwopalnych;
 - 3) zakaźnych medycznych i zakaźnych weterynaryjnych;
 - 4) powstających w wyniku prac naukowo-badawczych, rozwojowych lub działalności dydaktycznej, które nie są zidentyfikowane lub są nowe i których oddziaływanie na środowisko jest nieznane;
 - 5) takich jak opony, z wyłączeniem opon rowerowych i opon o średnicy zewnętrznej większej niż 1 400 mm;
 - 6) innych, które w warunkach składowania w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, mogą podlegać niepożądanym zmianom fizycznym, chemicznym lub biologicznym.
2. Do odpadów, o których mowa w ust. 1 pkt 6, zalicza się odpady:
 - 1) które same lub pojemniki, w których są składowane, mogą wchodzić w warunkach składowania w reakcje z wodą lub skałą macierzystą, prowadzące do zmiany ich objętości, powstania samozapalnych, toksycznych lub wybuchowych substancji lub gazów lub innych reakcji zagrażających bezpieczeństwu eksploatacji lub nienaruszalności bariery geologicznej;
 - 2) ulegające biodegradacji;
 - 3) o ostrym zapachu;
 - 4) mogące wytwarzać mieszanki gazowo-powietrzne o właściwościach toksycznych lub wybuchowych;
 - 5) nieodpowiadające warunkom geomechanicznym ze względu na niewystarczającą stabilność;
 - 6) które są samozapalne lub podatne na samozapłon w danych warunkach składowania, produkty gazowe;
 - 7) lotne oraz pochodzące ze zbierania w postaci nieokreślonych mieszanin.
3. Zabrania się rozcieńczania lub sporządzania mieszanin odpadów ze sobą lub z innymi substancjami lub przedmiotami w celu spełnienia kryteriów dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach podziemnych.
4. Odpady powinny być składowane w sposób selektywny. Dopuszcza się składowanie określonych rodzajów odpadów w sposób nieselektywny (mieszanie), jeżeli w wyniku takiego składowania nie nastąpi zwiększenie negatywnego oddziaływania tych odpadów na środowisko lub bezpieczeństwo składowania.
5. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, kierując się właściwościami odpadów oraz potrzebą zapewnienia właściwego postępowania z odpadami, może określić, w drodze rozporządzenia, kryteria oraz procedury dopuszczania odpadów na składowiska podziemne.
6. Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, kierując się właściwościami odpadów, może okre-

ścić, w drodze rozporządzenia, rodzaje odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny na składowiskach podziemnych.

Art. 82d.

Przedsiębiorca, który prowadzi działalność w zakresie składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, jest obowiązany zatrudniać osobę posiadającą świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami, wydane na podstawie art. 49 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.⁴⁾).

Art. 82e.

1. Do składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, stosuje się odpowiednio przepisy art. 56–58, art. 59 ust. 1 pkt 1–5 oraz art. 61 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
2. Do składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, stosuje się odpowiednio przepisy o ruchu zakładu górniczego.

Art. 82f.

Przepisów niniejszego działu nie stosuje się do składowania w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych:

- 1) niezanieczyszczonej gleby;
- 2) kopalin;
- 3) odpadów obojętnych oraz odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, pochodzących z poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, ich wydobywania i przeróbki.

Dział IV

Wynagrodzenie za ustanowienie użytkowania górniczego

Oplaty

Art. 83.

1. Wysokość i sposób uiszczania wynagrodzenia za użytkowanie górnicze określa umowa, o której mowa w art. 10 ust. 1.
2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, może być uiszczane jednorazowo lub w ratach.
3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, stanowi dochód Skarbu Państwa.

Art. 84.

1. Przedsiębiorca wydobywający kopalinę ze złoża uiszcza opłatę eksploatacyjną za wydobytą kopalinę.

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 113, poz. 984 i Nr 199, poz. 1671, z 2003 r. Nr 7, poz. 78, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1208 i Nr 191, poz. 1956 oraz z 2005 r. Nr 25, poz. 202, Nr 90, poz. 758, Nr 130, poz. 1087, Nr 175, poz. 1458 i 1462 i Nr 180, poz. 1495.

2. Opłatę eksploatacyjną ustala się jako iloczyn stawki opłaty eksploatacyjnej dla danego rodzaju kopaliny i ilości kopaliny wydobytej w okresie rozliczeniowym.
3. Opłatę eksploatacyjną za wydobytą kopalinę towarzyszącą ustala się jako iloczyn 50 % kwoty stawki opłaty eksploatacyjnej dla danego rodzaju kopaliny i ilości kopaliny towarzyszącej wydobytej w okresie rozliczeniowym.
4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stawki opłat, o których mowa w ust. 2, dla poszczególnych rodzajów kopalin. Rada Ministrów, ustalając stawki opłat, będzie kierowała się zasadą, iż ich wysokości nie mogą być niższe od dolnych i wyższe od górnych granic stawek opłat.
5. Górną i dolną granicę stawek opłat eksploatacyjnych dla poszczególnych rodzajów kopalin określa załącznik do ustawy, z zastrzeżeniem ust. 6 i 7.
6. Górne i dolne granice stawek opłat eksploatacyjnych, określone w załączniku do ustawy, podlegają corocznie zmianie stosownie do średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, planowanego w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy.
7. Na podstawie wskaźnika, o którym mowa w ust. 6, minister właściwy do spraw środowiska ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, górne i dolne granice stawek opłat eksploatacyjnych na następny rok kalendarzowy, zaokrąglając je w górę do pełnych groszy.
8. Opłatę eksploatacyjną, o której mowa w ust. 1, przedsiębiorca ustala kwartalnie we własnym zakresie i wnosi ją, bez wezwania, na rachunki bankowe podmiotów określonych w art. 86.
9. Opłatę eksploatacyjną wnosi się w terminie jednego miesiąca po upływie każdego kwartału. W tym samym terminie przedsiębiorca przedstawia organowi koncesyjnemu i podmiotom określonym w art. 86 kopie dowodów dokonanych wpłat, a także informację zawierającą dane dotyczące nazwy przedsiębiorcy, złoża, rodzaju, ilości wydobytej w kwartale kopaliny, przyjętej stawki oraz wysokości ustalonej opłaty, nazwy gminy, a w przypadku gdy wydobywanie prowadzone jest na terenie więcej niż jednej gminy – ilości wydobytej kopaliny, a także wysokość opłaty przypadającej na poszczególne gminy.
10. W razie niedopełnienia przez przedsiębiorcę obowiązku wniesienia opłaty eksploatacyjnej lub niezłożenia informacji, o której mowa w ust. 9, albo w razie złożenia informacji nasuwającej zastrzeżenia, organ koncesyjny na podstawie własnych ustaleń wydaje decyzję, w której określa wysokość należnej opłaty, stosując stawkę obowiązującą w okresie rozliczeniowym, którego dotyczy ustalona opłata.
- 10a. W postępowaniu w sprawie wydania decyzji, o której mowa w ust. 10, gmina może uczestniczyć na prawach strony.
11. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wzory druków informacji, o której mowa w ust. 9, kierując się potrzebą przedstawienia w niej szczegółowych danych określonych w tym przepisie.

Art. 85.

1. Przedsiębiorca, który uzyskał koncesję na działalność określoną w art. 15 ust. 1 pkt 1 i 3, uiszcza opłatę z tytułu:
 - 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin;

- 2) bezzbiornikowego magazynowania substancji w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych;
 - 3) składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych.
2. Opłatę, o której mowa w ust. 1 pkt 1, ustala się jako iloczyn stawki opłaty i ilości kilometrów kwadratowych terenu, na którym jest prowadzona działalność. Wysokość opłaty oraz terminy i sposób jej wniesienia ustala się w koncesji. Kopie dowodów wniesionych opłat przedsiębiorca przedstawia niezwłocznie organowi koncesyjnemu i podmiotom określonym w art. 86.
3. Stawka opłaty za działalność polegającą na poszukiwaniu złóż kopalin dla poszczególnych grup kopalin za kilometr kwadratowy wynosi:
- 1) kopaliny energetyczne:
 - a) ropa naftowa, gaz ziemny i metan z węgla kamiennego – 100 zł,
 - b) węgiel kamienny – 500 zł,
 - c) węgiel brunatny – 200 zł;
 - 2) rudy metali i metale w stanie rodzimym – 100 zł;
 - 3) kopaliny chemiczne – 100 zł;
 - 4) kopaliny skalne (w tym torfy i rudy darniowe):
 - a) w obszarach lądowych – 1 000 zł,
 - b) w obszarach morskich – 100 zł;
 - 5) wody podziemne uznane za kopaliny:
 - a) wody lecznicze i solanki – 500 zł,
 - b) wody termalne – 200 zł.
4. Stawka opłaty za działalność polegającą na rozpoznawaniu złóż kopalin oraz łącznie na poszukiwaniu i rozpoznawaniu złóż kopalin dla poszczególnych grup kopalin za kilometr kwadratowy wynosi:
- 1) kopaliny energetyczne:
 - a) ropa naftowa, gaz ziemny i metan z węgla kamiennego – 200 zł,
 - b) węgiel kamienny – 1 000 zł,
 - c) węgiel brunatny – 500 zł;
 - 2) rudy metali i metale w stanie rodzimym – 200 zł;
 - 3) kopaliny chemiczne – 1 000 zł;
 - 4) kopaliny skalne (w tym torfy i rudy darniowe):
 - a) w obszarach lądowych – 10 000 zł,
 - b) w obszarach morskich – 2 500 zł;
 - 5) wody podziemne uznane za kopaliny:
 - a) wody lecznicze i solanki – 800 zł,
 - b) wody termalne – 500 zł.
5. W przypadku zmiany okresu, na jaki została udzielona koncesja, w decyzji zmieniającej koncesję ponownie ustala się opłatę za działalność polegającą na poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż kopalin, stosując stawki obowiązujące w dniu wszczęcia postępowania.

6. Opłatę, o której mowa w ust. 1 pkt 2, ustala się kwartalnie jako iloczyn stawki opłaty oraz ilości substancji wprowadzonych do górotworu, w tym do podziemnych wyrobisk górniczych.
7. Stawka opłaty, o której mowa w ust. 6, wynosi w przypadku magazynowania:
 - 1) substancji gazowych – 1,51 zł/tys. m³;
 - 2) substancji ciekłych – 3,00 zł/t;
 - 3) innych, niewymienionych w pkt 1 i 2 substancji – 1,50 zł/t.
8. Opłatę, o której mowa w ust. 1 pkt 3, ustala się kwartalnie jako iloczyn stawki opłaty i ilości umieszczonych w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, odpadów.
9. Stawka opłaty, o której mowa w ust. 8, wynosi w przypadku składowania:
 - 1) odpadów niebezpiecznych – 62,17 zł/t;
 - 2) odpadów innych niż niebezpieczne – 4,76 zł/t;
 - 3) odpadów obojętnych – 3,57 zł/t.
10. Stawki opłat, o których mowa w ust. 3, 4, 7 i 9, podlegają corocznie zmianie stosownie do średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, planowanego w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy.
11. Na podstawie wskaźnika, o którym mowa w ust. 10, minister właściwy do spraw środowiska ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, stawki opłat, o których mowa w ust. 3, 4, 7 i 9, na następny rok kalendarzowy, zaokrąglając je w górę do pełnych groszy.
12. Opłaty, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, wnosi się w terminie jednego miesiąca po upływie każdego kwartału. W tym samym terminie przedsiębiorca przedstawia organowi koncesyjnemu i podmiotom określonym w art. 86 kopie dowodów dokonanych wpłat, a także informację zawierającą:
 - 1) w przypadku bezzbiornikowego magazynowania substancji w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, dane dotyczące nazwy przedsiębiorcy, nazwy magazynu, rodzaju i ilości wprowadzonych w kwartale substancji, przyjętej stawki oraz wysokości ustalonej opłaty, nazwy gminy, a w przypadku gdy działalność określona w art. 15 ust. 1 pkt 3 jest prowadzona na terenie więcej niż jednej gminy – ilość wprowadzonych substancji, a także wysokość opłaty przypadającej na poszczególne gminy;
 - 2) w przypadku składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, dane dotyczące nazwy przedsiębiorcy, nazwy składowiska, rodzaju i ilości umieszczonych w kwartale odpadów, przyjętej stawki oraz wysokości ustalonej opłaty, nazwy gminy, a w przypadku gdy działalność określona w art. 15 ust. 1 pkt 3 jest prowadzona na terenie więcej niż jednej gminy – ilość umieszczonych odpadów, a także wysokość opłaty przypadającej na poszczególne gminy.
13. W razie niedopełnienia przez przedsiębiorcę obowiązku wniesienia opłaty, o której mowa w ust. 1 pkt 2 lub 3, lub niezłożenia informacji, o której mowa w ust. 12, albo w razie złożenia informacji nasuwającej zastrzeżenia, organ koncesyjny na podstawie własnych ustaleń wydaje decyzję, w której określa wysokość należnej opłaty, stosując stawkę opłaty obowiązującą w okresie rozliczeniowym, którego dotyczy ustalona opłata.
14. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wzory druków informacji, o których mowa w ust. 12, kierując się potrzebą przedstawienia w niej szczegółowych danych określonych w tym przepisie.

Art. 85a.

1. W razie wydobywania kopaliny bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków, właściwe organy ustalają, w drodze decyzji, prowadzącemu taką działalność, opłatę eksploatacyjną w wysokości osiemdziesięciokrotnej stawki opłaty eksploatacyjnej dla danego rodzaju kopaliny, pomnożonej przez ilość wydobytej w ten sposób kopaliny, stosując stawki obowiązujące w dniu wszczęcia postępowania.
2. Organami właściwymi w sprawie ustalania opłat, o których mowa w ust. 1, są:
 - 1) za wydobywanie bez wymaganej koncesji:
 - a) kopalin, o których mowa w art. 5 ust. 2a – minister właściwy do spraw środowiska,
 - b) pozostałych kopalin – właściwy starosta;
 - 2) za wydobywanie kopaliny z rażącym naruszeniem warunków koncesji – właściwy organ koncesyjny.
3. W razie prowadzenia działalności innej niż określona w ust. 1, bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków, właściwe organy ustalają, w drodze decyzji, opłatę w wysokości:
 - 1) za poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin bez wymaganej koncesji, za każdy kilometr kwadratowy terenu, na którym prowadzona jest działalność – 50 000 zł; każdy rozpoczęty kilometr kwadratowy terenu liczy się jako cały;
 - 2) za poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin z rażącym naruszeniem warunków koncesji – trzykrotną wysokość opłaty za tę działalność, ustaloną w koncesji;
 - 3) za bezzbiornikowe magazynowanie substancji w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, bez wymaganej koncesji – 8 000 zł za jeden metr sześcienny wykorzystanej przestrzeni;
 - 4) za bezzbiornikowe magazynowanie substancji lub składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, z rażącym naruszeniem warunków koncesji – trzykrotną wysokość opłaty za tę działalność, ustaloną w koncesji;
 - 5) za jednostkę (Mg) składowanych odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, bez wymaganej koncesji – dziesięciokrotnej stawki opłaty przewidzianej za składowanie w środowisku odpadów określonej grupy; podział na grupy odpadów i jednostkowe stawki opłat określają przepisy dotyczące klasyfikacji odpadów i opłat za ich umieszczanie na składowisku.
4. Organami właściwymi do ustalania opłat, o których mowa w ust. 3, są:
 - 1) za działalność prowadzoną bez wymaganej koncesji w zakresie:
 - a) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin – starosta,
 - b) bezzbiornikowego magazynowania substancji lub składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, oraz poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej – minister właściwy do spraw środowiska;
 - 2) za działalność prowadzoną z rażącym naruszeniem warunków koncesji w zakresie poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, bezzbiornikowego ma-

gazynowania substancji lub składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych – organ koncesyjny.

Art. 86.

1. Opłaty, o których mowa w art. 84, art. 85 i art. 85a, stanowią, z zastrzeżeniem ust. 2, w 60 % dochód gminy, na terenie której jest prowadzona działalność objęta koncesją, w 40 % natomiast dochód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jeżeli działalność ta jest prowadzona na terenie więcej niż jednej gminy, opłaty stanowią dochód tych gmin; w przypadkach określonych w art. 84 i art. 85a ust. 1 – proporcjonalnie do ilości wydobywanej kopaliny, a w przypadkach określonych w art. 85 i art. 85a ust. 3 – proporcjonalnie do wielkości przestrzeni objętej działalnością.
2. Jeżeli działalność, o której mowa w art. 84, art. 85 i art. 85a, jest prowadzona w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, opłaty z tego tytułu stanowią w całości dochód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Art. 86a.

W razie wydobywania kopaliny występującej pod wodami powierzchniowymi, przedsiębiorca uiszczający opłatę eksploatacyjną nie ponosi opłaty za szczególne korzystanie z wód.

Art. 87.

1. Do opłat, o których mowa w przepisach niniejszego rozdziału, stosuje się odpowiednio przepisy Ordynacji podatkowej o zobowiązaniach podatkowych, z tym że określone w nich uprawnienia organów podatkowych przysługują wierzycielom.
2. Wierzycielem jest odpowiednio gmina lub Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
3. Organem właściwym do podejmowania decyzji, o których mowa w ust. 1, w części dotyczącej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, jest Prezes Zarządu tego Funduszu. Dla decyzji wydawanych w pierwszej instancji przez Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej organem odwoławczym jest minister właściwy do spraw środowiska.

Dział V

Stosunki sąsiedzkie i odpowiedzialność za szkody

Art. 88.

1. Jeżeli cudza nieruchomość lub jej część jest niezbędna do wykonywania działalności regulowanej ustawą, przedsiębiorcy służy roszczenie o ograniczenie prawa własności tej nieruchomości lub jej części za wynagrodzeniem. Jeżeli na skutek ograniczenia tego prawa nieruchomość lub jej część nie nadaje się do wykorzystania na dotychczasowe cele, podlega na wniosek właściciela wykupowi.
2. Ograniczenie prawa własności może nastąpić na czas oznaczony.

Art. 89.

Przedsiębiorca jest uprawniony do bezpłatnego korzystania z wody kopalnianej na potrzeby zakładu górniczego.

Art. 90.

1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa życia lub zdrowia ludzkiego, bezpieczeństwa zakładu górniczego i jego ruchu oraz urządzeń użyteczności publicznej w związku z ruchem zakładu górniczego, właściwy organ nadzoru górniczego może wydać decyzję zezwalającą na zajęcie nieruchomości na czas niezbędny do usunięcia zagrożenia i jego skutków.
2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, określa nieruchomość podlegającą zajęciu, cel zajęcia nieruchomości oraz datę i czas trwania zajęcia. Decyzja ta podlega natychmiastowemu wykonaniu.
3. Właścicielowi przysługuje odszkodowanie za szkody wyrządzone wskutek zajęcia nieruchomości.

Art. 91.

1. Właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, jeżeli ruch ten odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Może żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zgodnie z przepisami tej ustawy.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do innych podmiotów zagrożonych ruchem zakładu górniczego.
3. Jeżeli nie zachodzą okoliczności przewidziane w ust. 1 i 2, przedsiębiorca odpowiada za szkodę według zasad określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 92.

Do naprawiania szkód, o których mowa w art. 91 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 93.

1. Jeżeli nie można ustalić, kto wyrządził szkodę, odpowiada za nią przedsiębiorca, który w chwili ujawnienia się szkody jest uprawniony do wydobywania kopaliny w granicach obszaru górniczego.
2. Jeżeli szkoda nastąpiła także z innych przyczyn niż ruch zakładu górniczego, odpowiedzialność przedsiębiorcy i innych osób jest solidarna.
3. Solidarna jest również odpowiedzialność przedsiębiorcy oraz podmiotów trudniących się zawodowo wykonywaniem powierzonych im przez tego przedsiębiorcę czynności.

Art. 94.

1. Naprawienie szkody powinno nastąpić przez przywrócenie stanu poprzedniego.
2. Przywrócenie stanu poprzedniego może nastąpić przez dostarczenie gruntów, obiektów budowlanych, urządzeń, lokali, wody lub innych dóbr tego samego rodzaju.

3. Naprawienie szkody w gruntach rolnych i leśnych następuje w drodze rekultywacji, zgodnie z przepisami o ochronie tych gruntów.
4. Obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego ciąży na przedsiębiorcy.

Art. 95.

1. Jeżeli nie jest możliwe przywrócenie stanu poprzedniego lub koszty tego przywrócenia rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody, naprawienie szkody następuje przez zapłatę odszkodowania.
2. Jeżeli poszkodowany poniósł nakłady na naprawienie szkody, odszkodowanie ustala się w wysokości odpowiadającej wartości uzasadnionych nakładów. Przepis ten nie narusza postanowień ust. 1.
3. W uzasadnionych przypadkach odszkodowanie może być wypłacone z zabezpieczenia ustalonego zgodnie z art. 17.

Art. 96.

W razie braku przedsiębiorcy odpowiedzialnego za szkodę albo jego następcy prawnego, roszczenia określone niniejszym działem przysługują przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez właściwy miejscowo organ nadzoru górniczego.

Art. 97.

1. W sprawach o naprawienie szkód uregulowanych przepisami niniejszego działu orzekają sądy powszechne.
2. Sądowe dochodzenie roszczeń jest możliwe po wyczerpaniu postępowania ugodowego. Warunek wyczerpania postępowania ugodowego jest spełniony, jeżeli przedsiębiorca odmówił zawarcia ugody albo od zgłoszenia przedsiębiorcy żądania przez poszkodowanego upłynęło 30 dni.
- 2a. Ugoda, o której mowa w ust. 2, zawarta w formie aktu notarialnego, stanowi tytuł egzekucyjny w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego i podlega wykonaniu w drodze egzekucji sądowej.
3. (uchylony).

Art. 98.

1. W celu natychmiastowego zapobiegania szkodzie lub jej dalszym skutkom sąd może nakazać podjęcie koniecznych czynności. Jeżeli obowiązek ten obciąża powoda, sąd może nakazać przedsiębiorcy niezwłoczne wypłacenie niezbędnej kwoty pieniężnej.
2. W razie powstania szkody w postaci zaniku wody lub utraty jej przydatności, przedsiębiorca zobowiązany jest bezpłatnie dostarczać poszkodowanemu niezbędną ilość wody do czasu naprawienia szkody.
3. W sprawach uregulowanych w ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu zabezpieczającym.

Art. 99.

Przepisy dotyczące naprawiania szkód stosuje się odpowiednio do zapobiegania tym szkodom.

Art. 100.

Przepisy niniejszego działu stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności za szkody spowodowane inną niż wydobywanie kopalin działalnością regulowaną ustawą.

Dział VI**Organy administracji geologicznej, państwowa służba geologiczna i organy nadzoru górniczego****Rozdział 1****Organy administracji geologicznej i państwowa służba geologiczna****Art. 101.**

Organami administracji geologicznej są:

- 1) minister właściwy do spraw środowiska działający przy pomocy Głównego Geologa Kraju, będącego sekretarzem stanu lub podsekretarzem stanu w urzędzie obsługującym tego ministra;
- 2) marszałkowie województw, działający przy pomocy geologów wojewódzkich;
- 3) starostowie działający przy pomocy geologów powiatowych.

Art. 102.

1. O ile przepis szczególny nie stanowi inaczej, do zakresu działania administracji geologicznej należy wykonywanie zadań określonych ustawą, a w szczególności:
 - 1) podejmowanie decyzji niezbędnych do przestrzegania i stosowania ustawy, w tym udzielanie koncesji;
 - 2) sprawowanie nadzoru i kontroli w zakresie wykonywania przez przedsiębiorcę uprawnień z tytułu koncesji;
 - 3) nadzór nad projektowaniem i wykonywaniem prac geologicznych oraz prawidłowością sporządzania dokumentacji geologicznych;
 - 4) bilansowanie zasobów kopalin;
 - 4a) prowadzenie prac geologicznych o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, zwłaszcza dla odnowienia bazy surowcowej kraju, ustalenia zasobów złóż kopalin, bilansowania i ochrony zasobów wód podziemnych, a także ochrony środowiska;
 - 5) gromadzenie, archiwizowanie i przetwarzanie danych geologicznych;
 - 6) kartowanie geologiczne;
 - 7) prowadzenie rejestru obszarów górniczych;
 - 8) gromadzenie danych o wykonanych otworach wiertniczych w celu wykorzystania ciepła Ziemi.
2. Wykonywanie zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 4a i 6, minister właściwy do spraw środowiska może powierzyć jednostkom organizacyjnym utworzonym na podstawie odrębnych przepisów, a także przedsiębiorcom w rozumieniu *art. 2*

*ust. 2 i 3 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej*⁵⁾ (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z późn. zm.⁶⁾) – jeżeli przedmiot ich działania obejmuje prowadzenie prac geologicznych.

3. Zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 5 i 7, są wykonywane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (Dz. U. Nr 76, poz. 489).

Art. 102a.

1. Do zadań państwowej służby geologicznej dbającej o zrównoważony rozwój kraju w zakresie geologii należy w szczególności:
 - 1) obsługa centralnego archiwum geologicznego;
 - 2) prowadzenie centralnego banku danych geologicznych i hydrogeologicznych;
 - 3) przygotowywanie materiałów do bilansu zasobów kopalin i obsługa rejestru tych zasobów;
 - 4) koordynowanie wykonywania prac kartografii geologicznej oraz wykonywanie prac pilotażowych;
 - 5) obsługa rejestru obszarów górniczych;
 - 6) koordynacja zadań w zakresie ochrony georóżnorodności.
2. Wykonywanie zadań państwowej służby geologicznej minister właściwy do spraw środowiska powierza Państwowemu Instytutowi Geologicznemu.
3. Nadzór nad wykonywaniem zadań, o których mowa w ust. 1, sprawuje minister właściwy do spraw środowiska, działający przy pomocy Głównego Geologa Kraju.
4. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zadania państwowej służby geologicznej przez Państwowy Instytut Geologiczny minister właściwy do spraw środowiska może powierzyć jego wykonanie podmiotom określonym w art. 102 ust. 2.

Art. 103.

1. Starostowie działają jako organy pierwszej instancji w sprawach należących do właściwości administracji geologicznej, jeżeli nie zostały one zastrzeżone dla marszałków województw lub ministra właściwego do spraw środowiska.
2. Do właściwości ministra właściwego do spraw środowiska, jako organu pierwszej instancji, należą sprawy:
 - 1) zatwierdzania projektów prac geologicznych i działania w sprawach określonych w art. 45 ust. 1 i 1a, dotyczących:
 - a) złóż kopalin podstawowych wymienionych w art. 5 ust. 2 pkt 1–3 i ust. 2a, kopalin pospolitych występujących jako towarzyszące tym złożom oraz kopalin leczniczych innych niż wody lecznicze, zaliczonych do kopalin podstawowych na podstawie art. 5 ust. 6,

⁵⁾ Obecnie: właściwe przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807).

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193, z 2001 r. Nr 49, poz. 509, Nr 67, poz. 679, Nr 102, poz. 1115 i Nr 147, poz. 1643, z 2002 r. Nr 1, poz. 2, Nr 115, poz. 995 i Nr 130, poz. 1112, z 2003 r. Nr 86, poz. 789, Nr 128, poz. 1176 i Nr 217, poz. 2125 oraz z 2004 r. Nr 54, poz. 535, Nr 91, poz. 870 i Nr 173, poz. 1808.

- b) regionalnych badań hydrogeologicznych,
 - c) ustalania zasobów ujęć solanek, wód termalnych i leczniczych,
 - d) warunków hydrogeologicznych w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych,
 - e) warunków hydrogeologicznych w związku z projektowaniem odwodnień do wydobywania kopalin podstawowych, wymienionych w art. 5 ust. 2 pkt 1–3, ze złóż i wtlaczaniem wód do górotworu,
 - f) warunków hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich w związku z bezzbiornikowym magazynowaniem substancji lub składowaniem odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
 - g) warunków hydrogeologicznych w związku z zakończeniem odwadniania lub zmianą poziomu odwadniania likwidowanych zakładów górniczych, w odniesieniu do kopalin podstawowych wymienionych w art. 5 ust. 2 pkt 1–3,
 - h) badań geologiczno-inżynierskich do projektowania i wykonywania obiektów budowlanych w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, inwestycji liniowych o zasięgu ponadwojewódzkim, obiektów budownictwa wodnego o wysokości piętrzenia przekraczającej 5 m oraz obiektów energetycznych o mocy przekraczającej 100 MW;
- 2) zatwierdzania projektów prac geologicznych, dotyczących:
- a) regionalnych badań budowy geologicznej kraju, w tym dna morskiego,
 - b) prac kartografii geologicznej,
 - c) otworów wiertniczych do rozpoznania budowy głębokiego podłoża, niezwiązanego z dokumentowaniem złóż kopalin;
- 3) udzielania zezwoleń na zmianę kryteriów bilansowości zasobów złóż kopalin podstawowych, wymienionych w art. 5 ust. 2 pkt 1–3 i ust. 2a, oraz kopalin leczniczych innych niż wody lecznicze, zaliczonych do kopalin podstawowych na podstawie art. 5 ust. 6.
3. Do właściwości marszałków województw, jako organów pierwszej instancji, należą sprawy:
- 1) zatwierdzania projektów prac geologicznych i działania w sprawach określonych w art. 45 ust. 1 i 1a, dotyczących:
- a) złóż kopalin podstawowych, niewymienionych w ust. 2 pkt 1 lit. a, i kopalin pospolitych na powierzchni przekraczającej 2 ha lub przewidywanym rocznym wydobyciu przekraczającym 20 000 m³,
 - b) ujęć wód podziemnych, w tym ujęć źródeł naturalnych i odwodnień budowlanych, jeżeli udokumentowane zasoby lub przewidywana wydajność przekracza 50 m³/h,
 - c) warunków hydrogeologicznych w związku z projektowaniem odwodnień do wydobywania kopalin podstawowych, niewymienionych w ust. 2 pkt 1 lit. a, i do wydobywania kopalin pospolitych ze złóż na powierzchni przekraczającej 2 ha lub przewidywanym rocznym wydobyciu przekraczającym 20 000 m³,
 - d) warunków hydrogeologicznych w związku z zakończeniem odwadniania lub zmianą poziomu odwadniania likwidowanych zakładów górniczych – w odniesieniu do kopalin podstawowych niewymienionych w ust. 2 pkt 1 lit. a) oraz w odniesieniu do kopalin pospolitych na po-

wierzchni przekraczającej 2 ha lub przewidywanym rocznym wydoby-
ciu przekraczającym 20 000 m³,

- e) badań geologiczno-inżynierskich na potrzeby planów zagospodarowania przestrzennego województwa,
- f) badań geologiczno-inżynierskich do projektowania i wykonywania inwestycji liniowych o zasięgu ponadpowiatowym,
- g) warunków hydrogeologicznych w związku z projektowaniem inwestycji mogących zanieczyścić wody podziemne – w odniesieniu do inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227);

- 2) udzielania zezwoleń na zmianę kryteriów bilansowości zasobów złóż kopalin podstawowych, niewymienionych w ust. 2 pkt 1 lit. a, oraz kopalin pospolitych ze złóż na powierzchni przekraczającej 2 ha lub przewidywanym rocznym wydobywaniem przekraczającym 20 000 m³.

4. (uchylony).

Art. 103a.

- 1. Ilekroć w przepisach ustawy mówi się o starostach, rozumie się przez to również burmistrzów i prezydentów miast na prawach powiatu.
- 2. Przepisy ustawy dotyczące powiatów stosuje się odpowiednio do miast na prawach powiatu.
- 3. Wynikające z przepisów ustawy zadania starostów są zadaniami z zakresu administracji rządowej.
- 4. (uchylony).

Art. 103b.

Zadania samorządu województwa, o których mowa w art. 14 ust. 2, art. 16 ust. 2 i 3 pkt 6, art. 31 ust. 1a pkt 2 oraz art. 103 ust. 3, są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

Art. 103c.

W rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, organem wyższego stopnia w stosunku do marszałka województwa w sprawach wynikających z przepisów ustawy jest minister właściwy do spraw środowiska.

Art. 104.

Przy sprawowaniu nadzoru i kontroli pracownicy organów administracji geologicznej mają prawo wstępu do wszystkich miejsc wykonywania prac geologicznych, a jeżeli przedmiotem nadzoru i kontroli jest wykonywanie przez przedsiębiorcę uprawnień z tytułu koncesji, także do zakładów górniczych. Mogą również żądać udostępnienia niezbędnych informacji, dokumentów oraz udzielania wyjaśnień.

Art. 104a.

1. Przy wykonywaniu nadzoru i kontroli organ administracji geologicznej:
 - 1) nakazuje wstrzymanie działalności lub podjęcie określonych czynności w celu doprowadzenia środowiska do właściwego stanu, w razie stwierdzenia wykonywania działalności bez wymaganej koncesji, bez zatwierdzonego projektu prac geologicznych lub niezgodnie z koncesją albo zatwierdzonym projektem prac geologicznych;
 - 2) może zakazać wykonywania określonych czynności osobom, o których mowa w art. 31 ust. 1, na czas nieprzekraczający dwóch lat, w razie stwierdzenia wykonywania przez te osoby czynności z rażącym niedbalstwem bądź z rażącym naruszeniem prawa.
2. Organem właściwym w sprawach, o których mowa w ust. 1, jest odpowiednio organ właściwy do udzielania koncesji, zatwierdzania projektów prac geologicznych albo stwierdzania kwalifikacji do wykonywania, dozoru lub kierowania pracami geologicznymi.
3. Wniesienie odwołania od decyzji wydanej na podstawie ust. 1 nie wstrzymuje jej wykonania.

Art. 105.

W odniesieniu do obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej organy administracji geologicznej podejmują czynności określone ustawą, działając w porozumieniu z organami administracji morskiej.

Art. 105a.

1. Jeżeli ustawa uzależnia rozstrzygnięcie organu administracji geologicznej od jego uzgodnienia lub zaopiniowania przez inny organ, zajęcie stanowiska przez ten organ powinno nastąpić nie później niż w ciągu 14 dni od dnia doręczenia projektu rozstrzygnięcia.
2. Jeżeli organ, o którym mowa w ust. 1, nie zajmie stanowiska w sprawie, rozstrzygnięcie uważa się za przyjęte w brzmieniu przedłożonym przez organ administracji geologicznej, z upływem terminu określonego w ust. 1.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do rozstrzygnięć organu nadzoru górniczego.

Rozdział 2**Organy nadzoru górniczego****Art. 106.**

1. Organami nadzoru górniczego są:
 - 1) Prezes Wyższego Urzędu Górniczego;
 - 2) dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych oraz specjalistycznych urzędów górniczych.
2. Dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych działają jako organy pierwszej instancji w sprawach należących do właściwości organów nadzoru górniczego, chyba że sprawy te zostały zastrzeżone do właściwości Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Art. 107.

1. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jest centralnym organem administracji rządowej.
- 1a. Nadzór nad Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.
2. Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego powołuje Prezes Rady Ministrów, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru, na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.
- 2a. Stanowisko Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego może zajmować osoba, która:
 - 1) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
 - 2) jest obywatelem polskim;
 - 3) korzysta z pełni praw publicznych;
 - 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
 - 5) posiada kompetencje kierownicze;
 - 6) posiada co najmniej 6-letni staż pracy, w tym co najmniej 3-letni staż pracy na stanowisku kierowniczym;
 - 7) posiada wykształcenie i wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.
- 2b. Informację o naborze na stanowisko Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego ogłasza się przez umieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu i Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Ogłoszenie powinno zawierać:
 - 1) nazwę i adres urzędu;
 - 2) określenie stanowiska;
 - 3) wymagania związane ze stanowiskiem wynikające z przepisów prawa;
 - 4) zakres zadań wykonywanych na stanowisku;
 - 5) wskazanie wymaganych dokumentów;
 - 6) termin i miejsce składania dokumentów;
 - 7) informację o metodach i technikach naboru.
- 2c. Termin, o którym mowa w ust. 2b pkt 6, nie może być krótszy niż 10 dni od dnia opublikowania ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.
- 2d. Nabór na stanowisko Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego przeprowadza zespół, powołany przez ministra właściwego do spraw środowiska, liczący co najmniej 3 osoby, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię wyłonienia najlepszych kandydatów. W toku naboru ocenia się doświadczenie zawodowe kandydata, wiedzę niezbędną do wykonywania zadań na stanowisku, na które jest przeprowadzany nabór, oraz kompetencje kierownicze.
- 2e. Ocena wiedzy i kompetencji kierowniczych, o których mowa w ust. 2d, może być dokonana na zlecenie zespołu przez osobę niebędącą członkiem zespołu, która posiada odpowiednie kwalifikacje do dokonania tej oceny.

- 2f. Członek zespołu oraz osoba, o której mowa w ust. 2e, mają obowiązek zachowania w tajemnicy informacji dotyczących osób ubiegających się o stanowisko, uzyskanych w trakcie naboru.
- 2g. W toku naboru zespół wyłania nie więcej niż 3 kandydatów, których przedstawia ministrowi właściwemu do spraw środowiska.
- 2h. Z przeprowadzonego naboru zespół sporządza protokół zawierający:
- 1) nazwę i adres urzędu;
 - 2) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór, oraz liczbę kandydatów;
 - 3) imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 3 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze;
 - 4) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;
 - 5) uzasadnienie dokonanego wyboru albo powody niewyłonienia kandydata;
 - 6) skład zespołu.
- 2i. Wynik naboru ogłasza się niezwłocznie przez umieszczenie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu i Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Informacja o wyniku naboru zawiera:
- 1) nazwę i adres urzędu;
 - 2) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór;
 - 3) imiona, nazwiska wybranych kandydatów oraz ich miejsca zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego albo informację o niewyłonieniu kandydata.
- 2j. Umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów ogłoszenia o naborze oraz o wyniku tego naboru jest bezpłatne.
- 3-6. (uchylone).
7. Wiceprezesów Wyższego Urzędu Górniczego powołuje minister właściwy do spraw środowiska, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru, na wniosek Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego. Minister właściwy do spraw środowiska odwołuje wiceprezesów Wyższego Urzędu Górniczego.
- 7a. Zespół przeprowadzający nabór na stanowiska, o których mowa w ust. 7, powołuje Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.
- 7b. Do sposobu przeprowadzania naboru na stanowiska, o których mowa w ust. 7, stosuje się odpowiednio ust. 2a–2j.
8. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w szczególności:
- 1) jest organem właściwym w sprawach indywidualnych, rozpatrywanych w drodze postępowania administracyjnego w zakresie wynikającym z przepisów ustawy;
 - 2) pełni funkcję organu wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do dyrektorów okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych, oraz sprawuje nadzór nad ich działalnością;
 - 3) powołuje specjalne komisje do kompleksowego opiniowania stanu rozpoznania i zwalczania zagrożeń naturalnych i technicznych w zakładach górniczych.

czych oraz zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego, związanego z ruchem zakładu górniczego;

4) gromadzi i archiwizuje dokumentację mierniczo-geologiczną zlikwidowanych zakładów górniczych w archiwum dokumentacji mierniczo-geologicznej w Wyższym Urzędzie Górniczym oraz udostępnia tę dokumentację na zasadach i w sposób określony w odrębnych przepisach;

5) prowadzi działalność wydawniczą w odniesieniu do:

a) Dziennika Urzędowego Wyższego Urzędu Górniczego,

b) publikacji z zakresu górnictwa, w tym miesięcznika Wyższego Urzędu Górniczego „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie”.

9. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego wykonuje swoje zadania przy pomocy Wyższego Urzędu Górniczego, działającego pod jego bezpośrednim kierownictwem.

10. Minister właściwy do spraw środowiska, w drodze zarządzenia, nadaje statut Wyższemu Urzędowi Górniczemu, określający jego organizację wewnętrzną.

Art. 108.

1. Terenowymi organami administracji rządowej, podległymi Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego, są dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych.

2. Dyrektorów i zastępców dyrektorów, o których mowa w ust. 1, powołuje i odwołuje Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

3. Dyrektorzy okręgowych i specjalistycznych urzędów górniczych wykonują swoje zadania przy pomocy okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych, działających pod ich bezpośrednim kierownictwem.

4. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi okręgowe urzędy górnicze oraz ustala ich siedziby i właściwość miejscową zgodnie z podziałem terytorialnym państwa określonym w odrębnych przepisach.

5. Minister właściwy do spraw środowiska, kierując się kryteriami ekonomicznymi oraz uwzględniając efektywność działania urzędów górniczych, może w drodze rozporządzenia tworzyć i znosić specjalistyczne urzędy górnicze obejmujące niektóre dziedziny działalności urzędów górniczych oraz określać ich nazwę, właściwość i siedzibę.

6. Organizację i zasady działania okręgowych i specjalistycznych urzędów górniczych określa Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

Art. 109.

1. O ile przepis szczególny nie stanowi inaczej, organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych, a w szczególności w zakresie:

1) bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego;

2) ratownictwa górniczego;

3) gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania;

4) ochrony środowiska, w tym zapobiegania szkodom;

- 5) budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej.
- 1a. Organy nadzoru górniczego kontrolują wykonywanie przez przedsiębiorców obowiązków dotyczących ochrony środowiska, określonych w przepisach prawa ochrony środowiska oraz w decyzjach ustalających warunki użytkowania środowiska w związku z ruchem zakładów górniczych.
2. Organy nadzoru górniczego wydają, w drodze decyzji administracyjnej:
 - 1) zezwolenia na oddanie do ruchu w zakładzie górniczym obiektów, maszyn i urządzeń, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 78 ust. 1;
 - 2) pozwolenia na używanie środków strzałowych w zakładach górniczych;
 - 3) zezwolenia na przechowywanie i używanie sprzętu strzałowego w zakładach górniczych.
- 2a. Organy właściwe w sprawach wydawania pozwoleń na nabywanie i przechowywanie środków strzałowych w zakładach górniczych określają przepisy ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.
3. Przepisy ust. 1–2a stosuje się odpowiednio do:
 - 1) bezzbiornikowego magazynowania substancji oraz składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych;
 - 2) wykonywania robót geologicznych.
4. (uchylony).

Art. 110.

Organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad:

- 1) podmiotami zawodowo trudniącymi się wykonywaniem czynności ratownictwa górniczego, w zakresie przestrzegania przez te podmioty przepisów wydanych na podstawie art. 78 ust. 3;
- 2) jednostkami organizacyjnymi trudniącymi się szkoleniem pracowników zakładu górniczego, o których mowa w art. 74 ust. 2, w zakresie spełniania przez te jednostki warunków określonych w art. 74 ust. 4.

Art. 111.

1. W zakładach górniczych stosuje się wyroby:
 - 1) spełniające wymagania dotyczące oceny zgodności, określone w odrębnych przepisach;
 - 2) dopuszczone do stosowania w zakładach górniczych, w drodze decyzji, przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 8.
2. Decyzję o dopuszczeniu wyrobu do stosowania w zakładach górniczych, zwaną dalej „dopuszczeniem”, wydaje Prezes Wyższego Urzędu Górniczego po ustaleniu, że wyrób spełnia wymagania techniczne.
3. Wyrób, przed złożeniem wniosku o wydanie dopuszczenia, podlega badaniom i ocenie przez upoważnione jednostki, w oparciu o wymagania techniczne.
4. W przypadku gdy wyrób został:
 - 1) zgodnie z prawem wyprodukowany lub dopuszczony do obrotu w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej albo w Republice Turcji,

- 2) zgodnie z prawem wyprodukowany w państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) będącym stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym
 - dopuszczenie wydaje się na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku, z wyłączeniem przepisów ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 i 3; odmowa wydania dopuszczenia następuje wyłącznie w przypadku stwierdzenia, że wyrób nie spełnia wymagań bezpieczeństwa w stopniu odpowiadającym temu, jaki zapewniają wymagania techniczne.
5. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego może przed wydaniem dopuszczenia nakazać, w drodze postanowienia, przeprowadzenie prób wyrobu w ruchu zakładu górniczego, jeżeli wymagają tego szczególne względy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w ruchu zakładu górniczego.
6. Dopuszczenie wydaje się na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat.
7. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego może uchylić lub zmienić dopuszczenie, jeżeli wyrób nie spełnia wymagań technicznych, mających wpływ na poziom bezpieczeństwa wyrobu.
8. Rada Ministrów, kierując się potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa użytkowania wyrobów w warunkach zagrożeń występujących w ruchu zakładów górniczych oraz potrzebą uproszczenia postępowania w odniesieniu do wyrobów, o których mowa w ust. 4, określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wyroby, których stosowanie w zakładach górniczych wymaga wydania dopuszczenia;
 - 2) wymagania techniczne dla wyrobów;
 - 3) podmioty uprawnione do składania wniosku o wydanie dopuszczenia;
 - 4) treść wniosku o wydanie dopuszczenia oraz dokumenty, które należy dołączyć do wniosku;
 - 5) jednostki upoważnione do przeprowadzania badań i oceny wyrobów;
 - 6) znaki dopuszczenia oraz sposób oznaczania wyrobów tymi znakami;
 - 7) treść dopuszczenia.

Art. 112.

Przy wykonywaniu nadzoru i kontroli pracownikom organów nadzoru górniczego przysługuje prawo:

- 1) wstępu do:
 - a) zakładów górniczych,
 - b) siedzib, obiektów i urządzeń podmiotów zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności ratownictwa górniczego,
 - c) siedzib, obiektów i urządzeń jednostek organizacyjnych trudniących się szkoleniem pracowników zakładu górniczego, o których mowa w art. 74 ust. 2;
- 2) dostępu do niezbędnych informacji, urządzeń i dokumentów;
- 3) żądania udzielania wyjaśnień w zakresie uprawnień organów nadzoru górniczego wynikających z ustawy.

Art. 113.

1. Przy wykonywaniu nadzoru i kontroli organ nadzoru górniczego:

- 1) nakazuje usunięcie nieprawidłowości powstałych wskutek naruszenia przepisów o ruchu zakładu górniczego, zwłaszcza jeżeli stwarzają one zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska;
 - 2) w razie bezpośredniego zagrożenia dla zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska, może w całości lub w części wstrzymać ruch tego zakładu lub jego urządzeń oraz nakazać podjęcie niezbędnych środków zapobiegawczych;
 - 3) może zakazać, na czas nieprzekraczający dwóch lat, wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego osobom, o których mowa w art. 68 ust. 1 oraz w art. 70 ust. 1, albo wykonywania określonych czynności osobom, o których mowa w art. 75a ust. 1, w razie stwierdzenia naruszenia przez te osoby dyscypliny i porządku pracy, a zwłaszcza obowiązków określonych ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami;
 - 4) (uchylony).
2. Wniesienie odwołania od decyzji wydanej na podstawie ust. 1 pkt 1–3 nie wstrzymuje jej wykonania.

Art. 114.

1. W razie grożącego niebezpieczeństwa lub zaistnienia wypadku w zakładzie górniczym, organ nadzoru górniczego może ustalić stan faktyczny i przyczyny zagrożenia.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, organ nadzoru górniczego sprawuje nadzór nad akcją ratowniczą, a w razie gdy uzna, że jest ona prowadzona nienależycie, może żądać zmiany jej kierownika lub objąć kierownictwo akcji.

Art. 115.

1. Przy wykonywaniu zadań wynikających z nadzoru i kontroli nad ruchem zakładu górniczego właściwy organ nadzoru górniczego może badać prawidłowość stosowanych lub przewidzianych przez przedsiębiorcę do stosowania rozwiązań technicznych.
2. Na żądanie właściwego organu nadzoru górniczego przedsiębiorca jest zobowiązany sprawdzić prawidłowość rozwiązań, o których mowa w ust. 1, w sposób określony przez ten organ.
3. Koszty czynności, o których mowa w ust. 2, obciążają przedsiębiorcę, chyba że ich żądanie było nieuzasadnione.

Art. 116.

W razie stwierdzenia naruszenia warunków koncesji, organ nadzoru górniczego powiadamia o tym niezwłocznie organ koncesyjny.

Art. 117.

1. W razie zbiegu właściwości innych organów nadzoru i kontroli z właściwością organów nadzoru górniczego, z zastrzeżeniem przepisu ust. 2, wydanie decyzji dotyczącej zakładu górniczego wymaga uzgodnienia z właściwym organem nadzoru górniczego.

2. W odniesieniu do obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej art. 105 stosuje się odpowiednio.

Art. 117a.

1. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jest organem wyspecjalizowanym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087, z późn. zm.), w zakresie wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych.
2. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jest organem właściwym w sprawach określonych w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o kompatybilności elektromagnetycznej (Dz. U. Nr 82, poz. 556) w zakresie wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych.

Art. 117b.

Pracownikom upoważnionym przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego do przeprowadzania kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu przysługuje prawo wstępu do siedzib, obiektów i urządzeń przedsiębiorców produkujących, importujących lub wprowadzających do obrotu wyroby, a także do zakładów górniczych oraz siedzib, obiektów i urządzeń podmiotów wymienionych w art. 112, jak również prawo dostępu do niezbędnych dokumentów oraz żądania informacji i wyjaśnień. Pracownicy upoważnieni mogą żądać informacji również od jednostek notyfikowanych w zakresie wyników badań dotyczących kontrolowanych wyrobów.

Dział VII

Przepisy karne

Art. 118.

1. Kto prowadząc bez wymaganej koncesji lub wbrew warunkom w niej określonej działalność w zakresie:
 - 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin,
 - 2) wydobywania kopalin ze złóż,
 - 3) bezzbiornikowego magazynowania substancji lub składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
 - 4) (uchylony),
 - 5) (uchylony),wyrządza poważną szkodę w mieniu
 - podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 spowoduje bezpośrednie niebezpieczeństwo poważnej szkody w mieniu
 - podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
3. Jeżeli sprawca nieumyślnie dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 lub ust. 2
 - podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 119.

Kto bez wymaganej koncesji lub wbrew warunkom w niej określonym prowadzi działalność w zakresie:

- 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin,
 - 2) wydobywania kopalin ze złóż,
 - 3) bezzbiornikowego magazynowania substancji lub składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,
 - 4) (uchylony),
 - 5) (uchylony)
- podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 119a.

Kto wydobywa kopalinę wbrew zakazowi określonemu w art. 15 ust. 4

– podlega karze grzywny.

Art. 120.

Kto wykonuje, dozoruje prace geologiczne lub kieruje nimi nie posiadając wymaganych do tego kwalifikacji

– podlega karze grzywny.

Art. 121.

Kto wbrew obowiązкови:

- 1) dopuszcza do prac geologicznych osoby nieposiadające wymaganych kwalifikacji,
 - 2) wykonuje prace geologiczne bez zatwierdzonego projektu prac geologicznych lub niezgodnie z tym projektem,
 - 2a) wykonuje prace geologiczne bez zgłoszenia, o którym mowa w art. 33 ust. 4,
 - 3) nie zawiadamia właściwych organów o zamiarze przystąpienia do wykonywania robót geologicznych
- podlega karze grzywny.

Art. 122.

1. Kto w zakładzie górniczym wykracza przeciwko nakazom lub zakazom zawartym w przepisach wydanych na podstawie art. 78, dotyczących zagrożeń pożarowych, tąpnięć, gazowych, pyłowych, wodnych, pozostających w związku z jazdą ludzi szybem albo w związku z nabywaniem, przechowywaniem i używaniem materiałów wybuchowych i sprzętu strzałowego w zakładach górniczych
– podlega karze aresztu albo grzywny.
2. Tej samej karze podlega, kto prowadzi ruch zakładu górniczego bez zatwierdzonego planu ruchu albo niezgodnie z tym planem, albo nie sporządza tego planu w przewidzianym terminie.
3. Jeżeli sprawca nieumyślnie dopuszcza się wykroczenia określonego w ust. 1 lub 2
– podlega karze grzywny.

4. Kto:

- 1) wykracza przeciwko innym niż określone w ust. 1 nakazom lub zakazom zawartym w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 78 albo nakazom lub zakazom określonym w art. 73, art. 75 ust. 1, art. 76 i art. 80,
- 2) nie dopełnia obowiązku przeszkolenia pracownika zakładu górniczego w zakresie przepisów i wymagań bezpieczeństwa,
- 3) dopuszcza do wykonywania czynności wymagających szczególnych kwalifikacji w zakładzie górniczym osobę, która takich kwalifikacji nie posiada
– podlega karze grzywny.

Art. 123.

Kierownik ruchu zakładu górniczego, który nie dopełnia obowiązku określonego w art. 77 ust. 3

– podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 124.

1. Pracownik zakładu górniczego, który po spostrzeżeniu niebezpieczeństwa zagrażającego ludziom lub ruchowi zakładu górniczego albo po stwierdzeniu uszkodzenia lub nieprawidłowości w działaniu urządzeń zakładu górniczego nie ostrzega niezwłocznie osób bezpośrednio zagrożonych i nie zawiadamia o niebezpieczeństwie osób sprawujących kierownictwo lub dozór ruchu
– podlega karze aresztu albo grzywny.
2. Karze określonej w ust. 1 podlega, kto wbrew obowiązkowi nie podejmuje dostępnych mu środków w celu usunięcia niebezpieczeństwa w zakładzie górniczym.
3. Jeżeli sprawca dopuszcza się nieumyślnie wykroczenia określonego w ust. 1 lub 2
– podlega karze grzywny.

Art. 125.

Kto wykonuje czynności kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego lub inne czynności w ruchu zakładu górniczego albo czynności, o których mowa w art. 75a ust. 1, bez kwalifikacji przewidzianych ustawą

– podlega karze grzywny.

Art. 126.

Kto nie dopełnia ciężących na nim obowiązków w zakresie sporządzania, aktualizowania i posiadania w zakładzie górniczym wymaganej dokumentacji mierniczo-geologicznej oraz w zakresie bieżącego prowadzenia ewidencji zasobów złoża

– podlega karze grzywny.

Art. 126a.

Kto nie wykonuje decyzji organu nadzoru górniczego, dotyczącej:

- 1) usunięcia nieprawidłowości powstałych wskutek naruszenia przepisów o ruchu zakładu górniczego lub

- 2) wstrzymania w całości lub w części ruchu zakładu górniczego lub jego urządzeń, albo podjęcia niezbędnych środków zapobiegawczych ze względu na bezpośrednie zagrożenie dla zakładu, jego pracownika, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska, lub
- 3) zakazu wykonywania określonych czynności przez osoby, które naruszyły obowiązki określone ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami
- 4) (uchylony),
podlega karze grzywny.

Art. 126b.

Kto nie dopełnia ciążącego na nim obowiązku w zakresie tworzenia funduszu likwidacyjnego zakładu górniczego oraz gromadzenia środków na tym funduszu,
podlega karze grzywny.

Art. 126c.

Kto nie wykonuje decyzji organu administracji geologicznej dotyczącej:

- 1) wstrzymania działalności lub podjęcia określonych czynności w celu doprowadzenia środowiska do właściwego stanu, w razie wykonywania działalności bez wymaganej koncesji, bez zatwierdzonego projektu prac geologicznych lub niezgodnie z koncesją albo zatwierdzonym projektem prac geologicznych, lub
- 2) zakazu wykonywania określonych czynności osobom, o których mowa w art. 31 ust. 1, które wykonywały czynności z rażącym niedbalstwem bądź z rażącym naruszeniem prawa
– podlega karze grzywny.

Art. 127.

Orzekanie w sprawach określonych w art. 119–126c następuje na zasadach i w trybie określonych w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia.

Art. 128. (uchylony).

Dział VIII

Przepisy przejściowe i końcowe

Rozdział 1

Zmiany w obowiązujących przepisach

Art. 129–139. (pominięte).⁷⁾

⁷⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 listopada 2005 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 228, poz. 1947).

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 140.

Do podmiotów, które w dniu wejścia w życie ustawy prowadzą działalność regulowaną ustawą, stosuje się jej przepisy, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie.

Art. 141.

Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc dotychczasowe zarządzenia i decyzje o utworzeniu obszarów górniczych nieobjętych koncesjami, o których mowa w art. 142.

Art. 142.

1. Pozostają w mocy koncesje wydane na podstawie przepisów, o których mowa w art. 158 pkt 1 i 3.
2. W terminie jednego roku od wejścia w życie ustawy podmioty prowadzące działalność określoną w art. 15 przedłożą właściwym organom koncesyjnym ocenę wpływu tej działalności na środowisko, sporządzoną zgodnie z wymaganiami przewidzianymi w przepisach o ochronie i kształtowaniu środowiska. Nie dotyczy to podmiotów, które przedłożyły taką ocenę po dniu 1 stycznia 1992 r.
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, za zgodą właściwego organu samorządu terytorialnego, organ koncesyjny może zwolnić od obowiązku sporządzenia oceny, o której mowa w ust. 2.
4. Organy koncesyjne, w terminie półtora roku od dnia wejścia w życie ustawy, dostosują do jej wymagań koncesje, o których mowa w ust. 1. W szczególności, jeżeli według dotychczasowych przepisów nie istniał obowiązek ustanowienia obszaru i terenu górniczego, właściwy organ koncesyjny niezwłocznie uzupełni koncesję w tym zakresie.

Art. 143.

Dokumentacje geologiczne, projekty badań geologicznych oraz projekty zagospodarowania złoża, zatwierdzone zgodnie z dotychczasowymi przepisami, pozostają w mocy. Organy właściwe do ich zatwierdzenia mogą, w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy, nakazać ich zmianę lub uzupełnienie.

Art. 144.

Prawa do informacji geologicznych uzyskanych przed wejściem w życie ustawy, w związku z prowadzeniem prac geologicznych finansowanych bezpośrednio lub pośrednio przez budżet państwa, przysługują Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez ministra właściwego do spraw środowiska.

Art. 145.

Koszty sporządzenia projektu planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego przedsiębiorcy, który w dniu wejścia w życie ustawy wydobywa kopalinę ze złoża, ponosi w 50 % przedsiębiorca i w 50 % właściwa gmina.

Art. 146.

Do czasu uchwalenia planów, o których mowa w art. 53, pozostają w mocy decyzje o ustanowieniu filarów ochronnych oraz zezwolenia na eksploatację w granicach tych filarów, wydane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 147. (pominięty).⁷⁾**Art. 148.**

Pozostają w mocy decyzje o stwierdzeniu (zatwierdzeniu) kwalifikacji osób, wydane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 149.

Sprawy o zapobieganie i naprawę szkód górniczych, niezakończone w dniu wejścia w życie ustawy ostatecznym orzeczeniem komisji do spraw szkód górniczych, podlegają rozpoznaniu w trybie określonym tą ustawą, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 150.

1. Odwołania od orzeczeń komisji do spraw szkód górniczych w sprawach, o których mowa w art. 149, przekazuje się właściwym sądom jako drugiej instancji w tych sprawach. Do postępowania przed przekazaniem odwołania właściwemu sądowi, do terminu jego wniesienia, podstawy oraz formy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.
2. Sąd, do którego przesłane zostało odwołanie, może, w uzasadnionych wypadkach na posiedzeniu niejawnym, wstrzymać natychmiastowe wykonanie orzeczenia komisji do spraw szkód górniczych.
3. Do wznowienia postępowania, uchylenia, zmiany, stwierdzenia nieważności, stwierdzenia wydania zaskarżonego orzeczenia z naruszeniem prawa oraz wygaśnięcia ostatecznych orzeczeń komisji do spraw szkód górniczych, właściwy jest Prezes Wyższego Urzędu Górniczego. Jeżeli w wyniku tego ma nastąpić ponowne rozpatrzenie sprawy – podlega ona przekazaniu właściwemu sądowi powszechnemu.
4. Do rozpoznania skargi wniesionej do sądu administracyjnego na ostateczne orzeczenie komisji do spraw szkód górniczych stosuje się przepisy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. W razie uchylenia przez ten sąd orzeczenia komisji do spraw szkód górniczych albo stwierdzenia jego nieważności, sprawę rozpoznaje właściwy sąd powszechny.
5. Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio do postanowień i zarządzeń komisji do spraw szkód górniczych lub jej przewodniczącego.
6. Po wejściu w życie ustawy Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, po porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, niezwłocznie przekaze właściwym sądom pierwszej instancji akta spraw rozpoznawanych dotychczas przez komisje do spraw szkód górniczych.
7. Do wykonania ostatecznych orzeczeń, zarządzeń tymczasowych i ugód w sprawach zakończonych przed wejściem w życie ustawy, w których nie została wszczęta egzekucja administracyjna, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 151.

1. Terminy dochodzenia roszczeń o zapobieżenie szkodom górnictwu oraz o ich naprawę, które powstały po zniesieniu obszaru górnictwa, a przed wejściem w życie ustawy, biegną na nowo od dnia jej wejścia w życie.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy inwestor, z naruszeniem art. 37 dekretu, o którym mowa w art. 158 pkt 1 ustawy, został zobowiązany do zabezpieczenia przed powstaniem szkody górniczej.
3. Strona, której roszczenie o zapobieżenie szkodom górnictwu zostało ostatecznie oddalone przez komisję do spraw szkód górniczych z tym uzasadnieniem, że przedsiębiorstwo górnicze nie ponosi odpowiedzialności na podstawie art. 50 ust. 3 pkt 1 dekretu, o którym mowa w art. 158 pkt 1 ustawy, albo że komisje do spraw szkód górniczych nie są właściwe do rozpoznania tego rodzaju sporów, może żądać w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ponownego rozpoznania tego roszczenia. Orzeczenie komisji do spraw szkód górniczych uznaje się w tym przypadku za niebyłe.

Art. 152.

1. Jeżeli wydane przed dniem wejścia w życie ustawy pozwolenie na budowę na obszarze górnictwa, w granicach którego żaden podmiot gospodarczy nie uzyskał prawa do wydobywania kopaliny, zawiera obowiązek zabezpieczenia obiektu budowlanego przed wpływami eksploatacji górniczej, ustanowiony na podstawie art. 37 ust. 1 dekretu, o którym mowa w art. 158 pkt 1 ustawy, roszczenia o zwrot kosztów tych zabezpieczeń, na zasadach określonych ustawą, przysługują przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez właściwy miejscowo organ nadzoru górniczego.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli obowiązek zabezpieczenia został nałożony w związku z budową wykonywaną poza granicami terenu górnictwa.

Art. 153. (pominięty).⁷⁾**Art. 154.**

Z dniem wejścia w życie ustawy Minister Sprawiedliwości utworzy w Sądzie Wojewódzkim w Katowicach odrębny wydział do spraw z zakresu regulowanego prawem geologicznym i górnictwem pod nazwą „Wydział Spraw Geologicznych i Górniczych”. W razie potrzeby Minister Sprawiedliwości utworzy takie wydziały w innych *sądach wojewódzkich*⁸⁾.

Art. 155–157. (pominięte).⁷⁾**Art. 157a. (uchylony).****Art. 158.**

Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc:

⁸⁾ Obecnie: sądach okręgowych.

- 1) dekret z dnia 6 maja 1953 r. – Prawo górnicze (Dz. U. z 1978 r. Nr 4, poz. 12, z 1984 r. Nr 35, poz. 186, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 14, poz. 89 oraz z 1991 r. Nr 31, poz. 128);
- 2) dekret z dnia 21 października 1954 r. o urzędach górniczych (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 114);
- 3) ustawa z dnia 16 listopada 1960 r. o prawie geologicznym (Dz. U. Nr 52, poz. 303, z 1974 r. Nr 38, poz. 230, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 oraz z 1991 r. Nr 31, poz. 129).

Art. 159.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 153 ust. 1 i 4, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

GÓRNE I DOLNE GRANICE STAWEK OPŁAT EKSPLOATACYJNYCH

Lp.	Rodzaj kopaliny	Jednostka miary	Dolne granice stawek (zł/j.m.)	Górne granice stawek (zł/j.m.)
1	2	3	4	5
1	Alabastry	t	0,84	4,22
2	Amfibolity	t	0,27	1,36
3	Anhydryty	t	1,00	5,02
4	Baryty	t	1,52	7,62
5	Bazalty	t	0,32	1,60
6	Chalcedonity	t	0,17	0,85
7	Diabazy	t	0,20	1,01
8	Dolomity	t	0,23	1,15
9	Gabra	t	0,27	1,36
10	Gaz ziemny wysokometanowy	tys. m ³	2,08	10,40
10a	Metan z węgla kamiennego	tys. m ³	0,00	0,00
11	Gaz ziemny pozostały	tys. m ³	0,92	4,58
12	Gipsy	t	0,42	2,11
13	Gliny ogniotrwałe i ceramiczne	t	0,94	4,70
14	Gnejsy	t	0,24	1,18
15	Granity	t	0,29	1,44
16	Hornfelsy	t	0,24	1,18
17	Kamienie ozdobne i półszlachetne	kg	2,70	13,54
18	Kreda jeziorna	t	0,04	0,18
19	Kreda pizująca	t	0,19	0,93
20	Kwarc	t	0,51	2,54
21	Kwarcyty	t	0,25	1,26
22	Łupki	t	0,34	1,70
23	Magnezyty	t	1,34	6,72
24	Margle	t	0,11	0,54
25	Marmury	t	1,01	5,07
26	Melafiry	t	0,29	1,46
27	Opoki	t	0,17	0,85
28	Piaski i żwiry	t	0,15	0,77
29	Piaskowce	t	0,20	1,02
30	Porfiry	t	0,20	1,01
31	Ropa naftowa	t	10,98	54,90
32	Rudy cynkowo-ołowiowe	t	0,84	4,21
33	Rudy miedzi	t	0,75	3,76
34	Rudy złota	g Au (w rudzie)	0,10	0,51
35	Serpentynity	t	0,20	1,01
36	Siarka rodzima	t	1,08	5,41
37	Sjenity	t	0,24	1,18

38	Skąły diatomitowe	t	1,69	8,46
39	Solanki	m ³	0,68	3,38
40	Sole	t	0,46	2,24
41	Surowce bentonitowe	t	0,51	2,54
42	Surowce ilaste pozostałe	m ³	0,74	3,68
43	Surowce kaolinowe	t	0,84	4,22
44	Surowce skaleniowe	t	0,68	3,38
45	Szarogłazy	t	0,24	1,18
46	Torfy	m ³	0,20	1,01
47	Torfy lecznicze (borowiny)	m ³	0,68	3,38
48	Trawertyny	t	0,17	0,85
49	Tufy	t	0,20	1,01
50	Wapienie	t	0,20	0,99
51	Węgiel brunatny	t	0,43	2,14
52	Węgiel kamienny	t	0,77	3,87
53	Wody lecznicze	m ³	0,69	3,44
54	Wody termalne	m ³	0,00	0,00
55	Zieleńce	t	0,24	1,18
56	Ziemia krzemionkowa	t	1,69	8,46
57	Złepieńce	t	1,01	5,07
58	Inne kopaliny	t	1,01	5,07